

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Kálvin a genfi tanács előtt, visszatérése után (1541)

Jubileumi Kálvin év
Huszdik évfolyam
2009. június

6

Tartalom

Tanulmány

Pilder Mária: Szentség – megszentelődés.	259
---	-----

Vasárnapi prédikációk

Faust Gyula: A bevádolás. Az apostolok cselekedetei 6,8–15.....	261
Pásztori Jenő: Vetés és aratás. Galata 6,7–9.....	263
Vajda Domokos: „...hogy egyek legyenek, mint mi!” János 17,11–21.....	264
Visky János: Világosságot gyűjtött. 2Korinthus 4,4.6.....	266

Prédikáció Szentháromság vasárnapjára

Visky János: Szent, szent, szent. Ézsaiás 6,1–8.....	269
--	-----

Lectio continua

Bodnár Lajos: Mi Atyánk	
Az imádságról. Máté 6,5.....	273
A helyes imádság. Máté 6,6.....	275
Imádságunk tartalma. Máté 6,7–8.....	278
A mi Mennyei Atyánk. Máté 6,9ab.....	281

A Genezáret partján

Gyökössy Endre: A döntő fordulat. Az apostolok cselekedetei 10.....	283
---	-----

Alkalmi prédikációk

<i>Fiatal házások bibliaórája</i>	
Móra László Tibor: Ruth és Naomi – egymás felvállalása. Ruth 1,16–17.....	289
<i>Keresztelési igehirdetés</i>	
Pál Levente András: Az isteni ígéret. Az apostolok cselekedetei 2,39.....	291
<i>Esketési igehirdetés</i>	
Szász Bálint Róbert: Megnyerte a jót... Példabeszédek 18,22.....	292
<i>Temetési igehirdetés</i>	
Sipos András: Azért idő előtt semmit se ítéljete... 1Korinthus 4,5.....	294
Székely József: Szolgálat. János 12,26.....	295
A címlapon: Kálvin a genfi tanács előtt visszatérése után (1541).	
A hátlapon: <i>Kálvin János imádsága</i> . Fordította Jenei Péter.	

Tanulmány

Pilder Mária

Szentség – megszentelődés*

(hagiotés, hagiámos)

A „szentség” egyáltalán nem erkölcsi minősítést jelző kifejezés, hanem egy *specialis* viszony megjelölésére használja a teológia: az embernek az Istenhez való, különleges meghatározottságú viszonyára. Az Istentől elszakadt, tőle „elköltözött” ember visszatér az Urával való személyes életközösségbe: kenegdo-ja lesz, „testének tagja” (HK 32), szőlővessző a szőlőtőkén (Jn 15,5). Mint ilyen, Istentől *birtokba vett*, a maga részéről teljesen *odaszánt, rendelkezésre álló* lesz az ember élete. Ez a viszony a *szentség*: az Ószövetségben „szentségtelen” annyit jelent, mint „elköltözött” és arab nyelven pedig a szent (Marabut) Istenhez kötözött embert jelent. Ennek a „szent” embernek a hitvallása a HK első mondata: „Testemben-lelkemben, életemben-halálomban nem a magamé, hanem az én hűséges Uramnak és Megváltómnak, Jézus Krisztusnak a tulajdona vagyok.”

Jézus Krisztus is szent (Jn 10,36; 17,17), mert élete teljesen Isten uralma, birtoklása alatt áll, Ő teljesen odaszánta magát az Atya szándékának, üdvtervének a kereszttüvelére. S ez a rendelkezésre állás, ez a szentség a mi javunkra van, hogy általa mi is tulajdonul adjuk magunkat Istennek. Isten szentségében is döntően megvan ez a jelentés és értelmezés. Ő szent azért, mert teljes szabadságában elkötelezte magát üdvözítő szándékának kereszttüvelére, egészen beleadja magát irgalmas szeretete tervének megvalósításába a mi javunkra. Azért mondhatja népének a 3Móz 20,26-ban: „*Nékem* legyetek szentek, mert *Én* szent vagyok, aki kiválasztottalak a népek közül, hogy enyéim legyetek.”

A szentség törvényének betöltése csakis a Krisztusban válik lehetővé a számunkra. Ő a mi szentségünk (1Kor 1,30), mert Ő szentté lesz érettünk, hogy aztán – mint szőlőtőke a vesszeivel – közölhesse a maga szentségét (Jn 17,17). Azért számunkra a szentség egy Krisztusban létrejött *állapot*, de ugyanakkor egy, a Szentlélek által szüntelenül munkált *folyamat* is. Ez utóbbit a Biblia „*megszentelődés*”-nek hívja, ami a tulajdonbavetés és rendelkezésre állás állapotának a gyakorlatban való folyamatos, cselekvő megvalósulása. Hagy a megszentelődés fogalmát helyesen értelmezzük, ahhoz mindenekelőtt azt kell tudnunk, hogy a megtéréskor megszületett „*új ember*” a *Krisztus*, s nem mi lettünk újjá! Krisztus az új ember, aki bennünk megszületett, bennünk az ó-ember romlása közepette lakozást vett; csakis ebből a tényből érthető a megszentelődés alapkövetelménye: „*Néki* növekednie kell, nekem pedig alábszállnom.” (Jn 3,30) Tehát az újjászületés és szentté léétel után elinduló folyamat nem abból áll, hogy én most elkezdek „javulni”, tisztulni, széptülni, nemesedni, fejlődni – hanem ellenkezőleg, abban, hogy én egyre messzebbre kerülök önmagamtól, egyre jobban meglátom radikális romlottságom realitását, s épp azért egyre jobban összehúzó magamat, egyre szorosabban bújok Krisztus igazságának a palástja alá, egyre jobban félek minden öntevékenységtől, s egyre jobban vágyom arra: „nem én, hanem *Te!*” Ha növekedésről, fejlődésről lehet beszélni, az csak abban állhat, hogy *Krisztus* nő bennem, Ő kap egyre több helyet bennem, Ő vesz uralom alá egyre több mélységet

* In: *Az Úr szolgálóleánya*. Bp. 1988.

bennem és *Ő* lesz nagy Krisztussá bennem! Én mindig ugyanaz a romlott ó-ember maradok változatlanul a sarx-ember haláláig. Ami *új* bennem, az egyedül a lassanként uralomra jutó Krisztus, a Szentlélek munkája által! Azért teljes képtelenség és alapvető tévedés, ha a megtérés után a „hívő” embernek újból előírnak egy csomó törvényt, megint megterhelik és körülbástyázzák egy sereg „kell” és „nem szabad”-dal, és újból fölszólítják, hogy igyekezzék, erőlködjék, produkáljon, mert ezzel megint az *én* kerül a középpontba, megint *ő* lesz az aktív főszemély, s a végén már erős igyekezettel olyan „jó” lesz, hogy valójában már nem is szorul rá Krisztusra! Ez a Sátán szörnyű trükkje a hívő ember életében. A megszentelődés ebben áll: leszerelni, elcsendesedni és egyszerűen *hagyni* a Szentlelket bennünk munkálkodni, hagyni, hogy takarítással, öldökléssel helyet teremtsen Krisztusnak, *hagyni*, hogy használhasson. A megszentelődés folyamatában az ember nem „képes” lesz, hanem „használható”, nem cselekvő lesz, hanem *eszköz*, akit kézbe vehet a Gazda. Az *Ő* kezében „engedékeny” eszközzé válni – ez a megszentelődés igazi oka és célja.

Van még egy titok ezen az úton: amikor „Krisztus király” tulajdonai leszünk és fölvetetünk a szentség viszonyába, akkor szolgái leszünk Urunknak, azaz általános értelemben vett rabszolgái. De azokat a rabszolgákat, akiket Uruk kipróbált, akik hűséges, engedelmes végrehajtói lettek akarátának, azokat *megpecsételték*, beléjük égették Uruknek a tulajdonjegyét (Gal 6,17). Az ilyen kipróbált, végérvényesen lepecsételt és eladhatatlan tulajdonná lett rabszolgákból diakónus lesz, akik Gazdájuk ügyének gondozóivá tételnek! Krisztus-gazdánk lepecsételt diakónusai az Úr „kicsinyeiben és legkisebbjeiben” (Mt 25,40) gondozzák és szolgálják Gazdájuk személyét. Boldog minden szolga (Fil 1,1), de áldott a diakónus (2Kor 4,1), akit akarata végrehajtójának tett meg az Úr!

(3Móz 20,26; Jn 17,17; 10,36; Róm 6,19–22; Ef 4,24; 1Thessz 3,13; 4,14; 1Tim 4,5; Mt 25,30; Fil 1,1; 2Kor 4,1)

Vasárnapi prédikációk

Faust Gyula

Berhida, Magyarország

A bevádolás

Alapige: Az apostolok cselekedetei 6,8–15

Pontosan két hete a gazdájánál bevádolt hamis sáfárról szolt a templomi igehirdetés. Az ellene szóló vád az volt, hogy eltékozolta ura vagyonát. A sáfár tudta, hogy közel az elszámolás. Felerősítve hallotta önmagában az ítéletet: Adj számot a sáfárkodásodról, mert többé nem lehetsz a sáfárom!

Alapigénk arról szól, hogy bevádoltatik a hűséges sáfár is, jelen esetben a szent életű, a hűséges, Ura dicsőségére sáfárkodó, a Szentlélekkel és minden bölcsességgel teljes István vértanú. Isten Szentlelke megjegyzi, hogy az ellene szóló vád hamis vád. Tudjuk, hogy Istvánt a hamis vád alapján előállítják és a földi, emberi, a betű szerint ítélkező bíróság minden ítélet nélkül azonnal kivégzi. Az igaz, az ártatlan, a hűséges nem lehet mennyei Ura földi sáfára többé. Ő nem tartatik meg a vándorló egyház számára.

Isten előtt nemcsak a hamis és haszontalan sáfárok vannak bevádolva, hanem a hűséges igazak is. Az igazságos mennyei eljárás mindenki ellen el van indítva, és le is van folytatva. A végeredmény pedig a következő: „Nem lehetsz többé sáfár!” A gonosz sáfárok esetében se a földön, se a mennyben. Az igaz sáfárok esetében pedig csak a földön szűnik meg a sáfárságuk, mert bemennek Gazdájuk mennyei örömébe, és ott többel bíznak meg. (Mt 25,21)

Isten nem titkolja el fia elöl a mennyei ítélet végzését, hanem ráterheli a gyermekeire azt: Nem lehetsz többé sáfár! Hordozod-e magadon, magadban, Jézussal együtt ezt a terhet? Mondta-e már neked Isten, hogy nem lehetsz a sáfárom, elveszem tőled a sáfárságot? Nyomott-e már az ellened szóló igaz vagy hamis vád terhe? Oda vitt-e már a Szent Isten az ő ítélőszéke elé?

István az élő Isten jelenlétében állt és földi bírái olyannak látták az ő arcát, mint egy angyalnak arcát. Ez a látás nem riasztotta őket vissza gyilkolásra eltökélt akarattuktól. Noha István a menny trónusa előtt állt Isten arcának tükrében, a Mennyei Atya képmását tükrözve gonosz bírásokra, azok ölési étvágját ez a látás nem csillapította, sokkal inkább felgerjesztette.

Ez történt! Nem tudjuk, hogy miért? Ez a történet nem magyarázható dogmatikailag a bűn-vétek ok-okozati összefüggéseinek láncolatából. Az emberek nem értik, hogy egy igaz, becsületes, köztiszteltetben álló és ártatlan ember miért lesz elítélve, miért lesz egyszerűen megkövezve? Ezen kívül hatalmasra növeli a gonosznak jelenvalóságát, és rettenetes és félelmetes voltát, mintha a gonosz önhatalmúlag vinné véghez a terrort! Pedig erről szó nincs! A gonosz önmagában Isten gyenge szerszáma! Ez az egyébként földi perspektívából nézett történet tragikus, és csak abból a krisztusi kijelentésből érthető, amit Ő így mondott Simon Péternek a Tibériás tó partján: „Bizony, bizony mondom néked, amikor ifjabb voltál, felövezted magadat, és oda mentél, ahova akartál; mikor pedig megöregszel, kinyújtod a te kezedet és más övez fel téged, és oda visz, ahová nem akarsz. Ezt pedig azért mondta, hogy jelentse, *milyen halállal dicsőíti majd meg az Isten.* (Jn 21,19)

Isten megdicsőítéséről van tehát szó! Ennek módját, idejét, mértékét, hogyanját, egy szóval mindent maga Isten rendel el, munkál ki és visz jó véghez.

A perbefogás forгатókönyve hasonló Jézus perbefogásához. Olyan hamis tanúkat állítottak, akik szánt szándékkal, a hazugságban való gyönyörködés kéjével, meggyőződésből kicsavarták István tanításának eredeti értelmét, és olyan váddá torzították, ami alapján az istenkáromlás bűntényének megállapításával az ártatlant halálra lehetett ítélni.

Az István által szóba hozott téma a heródesi kőtemplom, ami a zsidók bálványa volt. Itt a templom alatt az egész Mózesnek tulajdonított, de velejéig megromlott kultuszt és az Isten Szentlelkével szembeszálló hagyományt kell értenünk. Azt az ördögi gondolkodást, ami jogosnak és igazságosnak, szent istentiszteletnek deklarálja Jézus Krisztus gyalázatos kivégzését! A 21. századi zsidó gondolkodók némelyike ki meri mondani már, hogy az ösatyákból, Mózesből, a törvényből nem lehet levezetni Jézus kivégzését. Az a lelkület, aki-ami az ő halálát okozta, a Bibliától idegen! E gondolkodók némelyike általában a rómaiakra keni a zsidó „Jesua h rabbi” halálának felelősségét, és tagadják a zsidó vezetők felelősségét. Ha pedig nem tagadják a zsidó vezetők felelősségét, akkor nem marad semmi, amivel megmagyarázhatnák és felmenthetnék őket a törvénszegő, igazságtalan és Istent is káromló cselekedeteikért. Tehát akarva-akaratlanul bűnösöknek kell nyilvánítsák őket Jézus perében.

István tehát a Szentlélek általi igaz istentiszteletet és helyes istenimádatot állítja szembe a Szentlelket káromló hagyománnyal. A krisztusi csap össze az antikrisztusival. Nagyon jól tudja ezt István, de a vele szembenálló ellenségei is. István Szentlélekkel megtelve számtalan példát talál Izrael történelmében arra, hogy leleplezze vádlói antikrisztusi és Szentlélekkel szembeszálló lelkületét. Mondanom se kell, hogy a leleplezés tökéletesen sikerült.

Jézus perének jegyzőkönyvét olvasva az evangéliumokból azt látjuk, a hamis tanúk egy valamiben megegyeznek, abban, amit Jézus tanított. Az pedig a templom, a kultusz lerombolásának a problémája. Ugyanis az Úr azonosította önmagát a templommal, a benne lévő istentisztelettel, a kultusszal, mindazzal, amit róla megírtak a próféták, a zsoltárok, Mózes, a törvények és a ceremóniák. Kötélből ostort font és kiűzött mindent a fizikai templomból, ami Istennel és az igaz istentisztelettel összeegyeztethetetlen. Az apostol azt tanítja, hogy ti – a testetek – a Szentlélek temploma vagytok, az istentisztelet helye. Tehát elsősorban ti, és csak azután a kézzel készített kultikus tér és hely. Nem a kultikus hely alakítja át az ember belsőjét, hanem fordítva, ami a szívben van, azt viszi az ember a templomba és mindenhova önmagával. Az ostor kiverheti a templomtérből azt, ami nem odavaló, de a szív rejtekeibe csak az Ige kétélű kardja ér el, a Szentlélek tüzes lángja.

Krisztus, amikor a templom harmadnapon történő megépítéséről jövendő, Ézsaiás 11,16 versét erősíti meg, ahol így szól a Szentlélek: „én vagyok a szentélyük!” Jézus a mi templomunk, mi vagyunk az Ő temploma. A Krisztussal való egyesülésről, az egyház titkáról van tehát szó.

István bizonyítja, hogy ellenfelei számára az Úr, az élő Isten, Krisztus nem a szentély, hanem ők árulók és gyilkosok. Ők tehát az „elárulás és a gyilkolás istentiszteletét cselekszik”, annak szentélye pedig a gyilkosság atyja, a Sátán. István e felett hirdetett ítéletet. Ámen.

Vetés és aratás

Alapige: Galata 6,7–9
Bibliailvasás: Galata 5,15–26

Az igében egy határozott parancs hangzik: Ne tévelyegjete! Azok ellen szól, akik látszatkegyességükkel, hazug és külső szertartásukkal akarnak Istennek tetszeni. Pál a tévelygők szándékos és tudatos magatartását veszélyesnek látja a kicsi gyülekezetére nézve. Minden tévelygés az Úrtól és a hittől tántorít el mindenkit. A galaták abban a téves hiedelemben élnek, hogy türes beszédükkel, áldozat nélküli keresztyénységükkel megtéveszthetik Istent. Méltán szól a figyelmeztetés: „Ne vezessétek félre, ne csaljátok meg magatokat!” Azaz ne próbáljátok jónak mondani a rosszat, világosságnak a sötétséget, igazságnak a hazugságot, áldozathozatalnak a csalást, istentiszteletnek a bálványozást, evangéliumnak a szentségtelen vénasszonyos meséket (1Tim 4,7).

Az ilyen szédelgőre vonatkozik Ézsaiás szava: „Bölcsességed és tudományod csalt meg téged...” (47,10) Sajnos, itt magunkra ismertünk! Sokszor nem akarunk arról tudni, hogy Isten szeme rajtunk van. Figyeli tetteinket. Ezért hasít bele szívünkbe a felhívás: Isten nem csúfoltatik meg. Őt nem lehet kigúnyolni. Isten dicsősége, mindenhatósága kizárja a bűjőcskát. Így lesz igazzá a régi ének: Te előtted elrejtennem semmit nem lehet! Nemtetszésünk jeléül orrunkat hiába fintorgatjuk, mert mi leszünk a nevetség tárgyai, keresztyén életünk karikatúrái. A fájdalom útján haladó Jézus, a bűnében fürdőző és sütkérező népnek joggal üzeni: ne rajtam, hanem ti magatokon és magzataitokon sírjatok (Lk 23,28).

Fra Angelikonak van egy sokatmondó festménye. Krisztus bekötött szemmel a trónuson ül, kezében a földgömb és a jogar. A körülötte álló durva emberek arcul csapdossák, leköpdösik. Szelidségével, türelmével csillapítja le ellenségeit. Fenségét éppen ez a vonása emeli ki!

Szeretetének gazdagsága, keresztyének alázata bűnbánatra, döntésre kényszerít. Két úrnak nem szolgálhatsz! Ezzel kezdődik az evangélium megértése. Itt következetesen int az ige: mert, amit vet az ember, azt aratja is...

A vetés és aratás képe nem volt ismeretlen a fölművelésből élő emberek előtt. A talaj megfelelő előkészítése, a magvak kiválogatása és idejében való elvetése a bő aratás feltétele. Ahol ez nem történik meg, ott gyümölcstelen marad a fáradozás. Ezért beszél Pál testi és lelki vetésről, illetve aratásról. Nem mindegy, hogy Krisztus gyermekei milyen talajba vetnek, és milyen termést gyűjtenek. Az evangélium szerint: „Mert aki vet az ő testének, a testből arat veszedelmet.” Itt az ige az élvezetek, az önzés szolgálatába állított életet leplezi le. Azt az embert, aki csak önmagáért, testi célokért él. Azt, aki nem akar tudni arról, hogy a napfény és a szél festette sokszínűre az Isten képére teremtett emberi arcokat, akiknek eszébe sem jut, hogy a Harmadik Világban éhező testvérei vannak. Elfelejtji, hogy amikor családja számára szétosztja kenyereit, Afrikában sok millió gyermek éhen hal meg az elszáradt édesanyjai kebleken. De jöjjünk közelebb! Gondoljunk a mámor, a kábítószeres megszállottjaira. Az alkohol, a parázناسág rabjaira, akik kicsi gyermekeiket maguktól eldobják, s enyhét nyújtó családjukból örökre száműzték a hűséget, a csendet és a békességet. Most gondoldj azokra is, akiket a pénz, a meggazdagodási vágy hajt, vagy akiket csak a divathóbort és a hazug érvényesülés érdekel.

Vajon nem testi és lelki gyilkosságok ezek? Mit kapnak érte? Mit aratnak belőle? pusztulást, veszedelmet és halált!

De „aki pedig vet a léleknek, a lélekből arat örök életet” Pál az igazi magvetést a hívek áldozatkészségében látja. Hogy neked mennyit ér a te egyházad, az igehirdetés szolgálata, hitvestársad és gyermeked, az méri, hogy mennyi áldozatot tudsz hozni érte! A szeretet mindenkor a kereszthordozásod fokmérője, skálája. Ezen a hullámhosszon tudod meg mennyi lelki, szellemi, anyagi támogatást tudsz adni annak, aki rád szorul, aki ajtódon kopog.

Az apostol Efézusban a kenyerét osztotta meg az éhezőkkel, a korinthusiak iránt a szeretet ablakait tárja ki. Onézimust, a szökött rabszolgát, a társadalom kizsákmányoltját keblére öleli. Az Adriai-tenger partján a homokban öregek és fiatalok, édesanyák és kicsinyek között imádkozik. Milétusban presbitertársaitól könnyes arccal búcsúzik, s a szívkanalló melegével viszi a júdeai szegények számára a perselypénzt.

A Léleknek vetni azt jelenti, hogy engedem, hogy Isten Szentléleke munkálkodjon bennem és általam kapcsolja össze adakozó, segíteni vágyó érzéseinket Krisztus örök és páratlan szeretetével, ahonnan az örök élet drága gyümölcsei teremnek. Ha Jézus arcára nézel, s úgy adod adományodat, ajándékosd hálaáldozat, istentisztelet lesz!

Te, testvérem, a magvetők melyik sorába tartozol? Abba „akik szelet vetnek és vihart aratnak”, vagy azok közé, akik Isten szántóföldjén a Lélekből aratnak örök életet? Hit, szeretet, jóság mezején szétmorzsált életed az örökkévalóság számára ér sárga kalászkaká majd!

Ezért nem szabad jótéteményeinkben megfáradnunk, megrestülnünk. Mennyei Édesatyádnak céljai vannak veled. Jócselekedeteink rugója nem emberi jó szándékainkban rejlenek. Élő hitből, a Szentlélek által születnek, Isten törvényének megfelelőek és az Ő dicsőségére történnek. (HK 91)

A vers utolsó mondatából nem az olvasható ki, hogy jótetteinknek érdemszerző ereje van. Az itt emlegetett idejében való aratás jócselekedetünk jutalma lenne. Isten számtalan helyen tanítja, hogy aki nem vonja meg szeretetét a szűkölködőtől, arra gazdagon kiárasztja jutalmát. Egy pohár hideg víz, egy szelet kenyér, a kis árvára adott ruha, a szegény özvegyasszony két fillére, egy simogató, meleg testvéri kéz, egy őszinte mosoly nem marad említetlenül a nagy Viszontlátás ünnepén. (Mt 25) Azonban a nekünk tulajdonított, nekünk adott érdem csupán kegyelemből a miénk! Ez a Krisztusban oltattak háládatosságának gyümölcse! Íme, előtted van az élet és a halál. Válaszd a halál helyett az örök életet! Ámen.

Vajda Domokos

Marosfelfalu

„...hogy egyek legyenek, mint mi!”

Alapige: János 17,11–21

Bibliailvasás: János 17,21a

Az ókori Görögország területét roppant kiterjedésű tölgyerdők borították. Ma már nyomuk sincs, évről évre mindegyre megfogyatkoztak. Akkor az utolsónak maradt tölgyek koronáik csúcsával szemrehányóan integettek fel Zeuszhoz, s így hangzott szemrehányásuk: „Ok nélkül rövidült meg életünk: ok nélkül kényszerülünk elviselni a fejszék csapásait, többet, mint bármely más növény.” Zeusz haragosan mennydörgött vissza: „Magatokban keressétek balsorsotok okát. Ha nem hoznátok létre a fejszék nyelét, akkor

nem vennék hasznotokat az ácsok, akkor semmilyen fejsze se akarna és nem is tudna ledönteni benneteket.”

János evangéliumának alapigéi Jézus Golgotára vivő útjáról szólnak felénk. A mi Urunk számára ez a halál útja, s egy ilyen útról az Ő üzenete másképpen hangzik, mint az élet más közönséges útjairól. Jézus ajkáról (hang)súlyosan hangzik az ige, mert Ő tudatában van a rettenetes halálnak, s mert nem önmagáért, hanem miérettünk, bűnösökért imádkozott. Jézus azonban nem csak a kereszthalált látja, Ő túllát a Golgotán, túl a mennybemenetel hegyén, az Olajfák hegyén is. Látja a diadalmas jövőt, amikor lelki magvetései kikelnek és szárba szökkennek.

De a mi Jézusunk azt is látja, hogy az Ő ügyét, tanításait ránk, emberekre bízta, kik a magunk gyarlóságait, de főleg az egyenlenség átkát rávetítjük Jézusunk szent ügyére, s így Isten országára is. Ezért hangzik a mi Urunk ajkáról: „...hogyan legyenek...”

Amikor Marosvécs felől közeledünk Felfalu irányába, a nyílegyenes országút folytatásában és fölé – bár a faluba érve az út kanyargóssá válik – magasodik az új református templomunk tornya, pontosan úgy, mintha templomunkat tudatosan kiszámítva az országútra építették volna. Mintha a mai korszellemet megsejtve, figyelemzétésként állna ott, hogy hétköznap is, amikor nincs is benne istentisztelet, akkor is hangtalanul is intse az arra járókat utazókat: A világ széles, modern országútján sokféle szellemiségű ember jár, sokan vannak, akik azok útján járnak, de ez az út veszedelemre visz. Új és régi nemzedék, értsd meg a templom szavát, mert ha nem, elhagyod új templomod is, ahogy régi Árpád-kori templomod elhagytad, mert őseid komolyan fogták fel az egyházi élet gyakorlását és rendjét. 1724. febr. 18-án keltezett végzés kimondja: „Valakik az eklézsiaiban kurátor uramat, mellette levő egyházfiakat meg nem becülik... azon személyek akár nemesek, akár nemtelenek és oláhságok, kik magyar fundust bírnak 3 forintra büntetessenek..., ha nem lenne ennyit érő jószágok megpálcáztassanak az eklézsia színe előtt... S valakik a templomot elmulasztják egyvégben kétszer... vasárnap bizonyos okot nem adván, kalodába veressenek... Vasárnap, sátoros ünnepeken muzsika, tánc ne legyen, ha mégis, büntetése kaloda, ellenállóknak a templomban eklézsia követés. Káromkodók büntetése ugyanaz...”

Szép sugár templomtornyunk látásához távolságra van szükség. Jézus imaszózatának a megértéséhez is távlat kell.

Ma, kétezer év távlatából, jobban meg kell látnunk nagyszerűségét, mint az akkor éltek, fel kell fedeznünk mély értelmét, s kinyissuk előtte szívünk ajtaját.

Keresztyén testvéreim, a térképeket különböző szempontok szerint készítik. Egyeseken hegyek, vizek vannak rendszerbe foglalva, másokon az utak, vasutak vannak jelezve. Aztán vannak néprajzi térképek, hogy különböző emberfajok és népcsoportok, vallások hogyan helyezkednek el egy-egy régióban vagy földrészen. Ilyen etnikai térképet készített gróf Teleki Pál, politikus, geográfus az első világháborút követő béketárgyalásokra – Magyarország területi veszteségének csökkentése reményében az ún. vörös térképet (Carte rouge) – matematikailag pontos és tárgyilagos módszerével, minden hátsó gondolat és fondorlat nélkül, kizárólag csak a tárgyilagosságra törekedve. Minket legjobban az kell érdekeljen, hogy hol laknak magyarok, hol és mennyi református testvérünk van. Aztán vannak kortörténeti térképek is. Tanulságosan lehetne feltüntetni azt is, hol és hogyan terjedt el a Szentföldről az első pünkösöd után a keresztyénség: diadalút iránya és diadalút akadályai. Egy ilyen térképről értenők meg igazán, mennyi emberi gyarlóság miatt akadt el újra és újra a kereszt útja. Így értenők meg Jézus előrelátó bölcsességét, amikor így imádkozott: „hogyan mindnyájan legyenek...”

Jézus mennybemenetele után:

1. Ellentét keletkezett két apostol, Péter és Pál között. Péter szerint Jézus evangéliuma csak a zsidóknak szól. Pál apostol szerint, igen helyesen, minden népnek.

2. Szomorú eredménye az ellentéteknek az 1054. évi esztendő, az egységért imádkozó Jézus tábora két külön egyházra, a keletre és a nyugatra szakadt. Vezetői, a konstantinápolyi pátriárka keleten, a római pápa nyugaton, egymásra átkot és szidalmat szórtak. Nem csoda, ha Jézus jövőbe látva, nemcsak fohászkodik az egységért, de virágvasárnap meg is siratja annak hiányát. Pedig a tömeg egy szívvel-lélekkel kiáltja a hozsánát.

3. A reformáció idején Luther és Kálvin hiába küzdenek az egység megmentéséért, gőgös ellenfeleik kiátkozzák és az egyházzakadásra kényszerítik őket.

4. Az Amerikai Egyesült Államokban az evangéliumi alapon álló protestáns egyházak száma 200 körül van. Nálunk az egyházak száma nem ilyen megdöbbentően nagy, de megszakítás nélkül tapasztalható az ortodox egyház hegemoniája és az állam részéről való erőteljes támogatása, másrésről a kisebbségi keresztyén egyházak mellözése és tolerálása.

Tekinhetünk aztán közvetlen környezetünkre is, Kárpát-medencei magyar népünkre, erdélyi református egyházunkra, magyar református gyülekezeteinkre is.

Keresztyén testvéreim! A történelemben a magyarság úgy van számon tartva, hogy pártos nép vagyunk. Lehetne erről is szomorú térképet készíteni, múltban is, jelenben is egyaránt, s ha igazán keresztyén magyarok vagyunk, a megdöbbentő tapasztalat hatása alatt nyíljék meg lelkünk, s hasson odáig Jézus szava: „...hogymindnyájan egyek legyenek.” Mert Isten Fia töviskoronás fejjel, vállán a pártoskodásunkkal is terhelt kereszttel elindul a kálvária útján. Menjünk utána könnyes szemmel, lehajtott fejjel, és gondoljuk meg, lássuk meg, hogy Isten Fiának főpapi imája a mi mai világunkban megrontott, összetört, megcsúfoltatott. Ezért tartunk mi bűnbánatot!

Ez azonban még nem elég, a bűnbánatot jóvátétel kell kövesse. Tegyük mindennapos imádságunkká a keresztyén egység és a magyar egység nemzeti gondolatát. Aztán lépünk a cselekvés útjára. Tusakodjunk magunkban és egymás között, hol, mikor és mit tehetnénk ezért az egységért, s szolgáljuk minden erőnkkel a krisztusi egység szent ügyét: „...hogymindnyájan egyek legyenek...” Ámen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Világosságot gyűjtött

Alapige: 2Korinthus 4,4-6

Bibliailvasás: Efézus 5,1–14

Alapigénkben Pál apostol egy nagyszerű lehetőségről beszél, egy olyan hatalmas fordulatról, amit ő maga is átélt. A damaszkuszi úton vakító fényességgel találkozva, meghallja az őt megszólító krisztusi hangot, s ez a szó világosságot gyűjt a szívében. A fényes napnál ragyogóbb mennyei fényesség megvakítja szemét. Három napig sötétségben ül, bőjtől Damaszkuszban, s eközben belső világossága egyre erősödik. Rádöbbszött arra, hogy eddig hamis úton járt. Nem látta helyes világosságban az összefüggéseket. Azt hitte, hogy a Krisztust követők tévelyegnek. Most rájött, hogy ők járnak a helyes úton, ő maga pedig tévelygett. Noha a törvény ismerője volt, de emberek életére tört, szenvedést okozott nekik, mert a belső lelki sötétség foglya volt.

Úgy járt, ahogyan az itt felolvasott 4. versben említi: e világ istene megvakította az elméjét, hogy ne lássa Krisztus dicsőséges evangéliumának a világosságát. Ez volt a megtérése előtti lelki-szellemi állapota.

Ilyen állapotában egyik bűnből a másikba esik az ember, csak beletütközni tud a másikba, sőt istenellenesség is válik. Beletütközik az isteni dolgokba, mert nem látja azokat világosan és helyesen. Ezért volt neki is szüksége arra a hatalmas fordulatra, amit alapigénk összefüggésében megvilágosodásnak lehet nevezni. Kinyílnak a belső, lelki szemei, egy mennyei eredetű szikra behull a szívébe, s ennek nyomán teljesen új irányt vesz az eddigi, másokat üldöző élete.

Ez a megvilágosodás egy különös ószövetségi eseményre megy vissza, amit itt idéz a 6. versben Pál: Isten egykor szólt, hogy sötétségből világosság ragyogjon. Tudjuk, ez a Biblia első lapján olvasható. A teremtés szava előtt kietlenség, pusztaság és sötétség volt a mélység színén. Nagyon érzékletesen fejezi ki ez, hogy Isten teremtő szava nélkül milyen állapotok uralkodnak. Ez volt a fizikai, biológiai világban: sötétség, pusztaság, mélység. S ez van a lelki-szellemi világban is, amíg Isten bele nem szól egy ember lelki sötétségének kárhózatos világába. De, amikor beleszól, ott történik valami, mint az esti sötétségben, amikor felkapcsoljuk a villanyt. Fény támad hirtelen a szobában, s minden láthatóvá lesz. Nem kell tovább tapogatóznunk, nem ütközünk bele semmibe és senkibe, mert a világosság elűzte a sötétséget.

Testvérek, ennél hatalmasabb dolog történik, amikor Isten szavára a sötétségből világosság ragyog fel egy ember szívében. Ugyanaz az az Isten, aki a teremtéskor azt mondta: legyen világosság, ugyanő Szentleke által az újjáteremtéskor mondja egy-egy emberi szívébe belekiáltva: legyen világosság! E nélkül az újjáteremtő isteni szó nélkül az ember a lelki sötétségben találja a helyét. Nem fedezi fel élete célját és értelmét, nem tudja, honnan jön és hová megy. Egyáltalán nincs tisztában azzal, miért is van ezen a világon, mit keres egyáltalán ezen a sárgolyón, egyáltalán miért kell neki még kikecmerengnie minden reggel az ágyból és munkába mennie, miért kell neki újból fáradtan a fejét lehajtania s azon töprengenie, vajon mit hoz a holnap. Bizony, az ilyen állapot ugyanolyan, mint az a kietlen, pusztaság állapot, amiről a Szentírás 2. verse beszél.

Ugyanez jellemezte Saulus életét, vagy később Ágoston életét, aki egész ifjúságában tékozló, züllött, romlott életet élt. S egyszer kezébe került a Szentírás, s egy bibliai vers elolvasása nyomán – „Serkenj fel, aki alszol, s támadj fel a halálból, s felragyog néked a Krisztus” (Ef 5,14) – világosság támadt a szívében. E nagy lelki fordulat révén Isten áldott eszköze, Észak-Afrika püspöke lett. A *Vallomások* c. könyvében írta le ezt a nagy változást.

Ismerős a hirtelen történő megvilágosodás, felismerés a tudományok világából is. A Kr. e. 3. századi neves matematikus, Archimédész egyszer egy fürdőzés közben hirtelen felismerésre jut: amennyire nyomta lefelé a teste a fürdőmedencében a vizet, annyira veti azt fölfelé a víz. Ebből született az ismert tömegmegmaradás törvénye. E hirtelen felismerés nyomában a történet szerint a tudós kiugrott a fürdőmedencéből, s végigfutva az utcán kiabálta: heuréka, azaz megtaláltam!

Hasonlóan hirtelen jött felfedezésben volt része pl. az egyik tanítványnak, Andrásnak, amikor megismerte Jézust. A testvérehez futott a hirtelen felismerés örömeiben, s Péternek elújságolta: megtaláltuk a Messiást! Itt is ugyanaz a görög kifejezés áll, mint az Archimédész történetében. Bevillant valami nagy felismerés Andrásban, hogy Jézus az, akit régóta vártak. Ennek a világos felismerésnek a jegyében történik egy nagy fordulat egy ember életében.

A tudományok világában történő nagy felismerések hasznos változásokat hoztak a fejlődésben, amelyek az ember mindennapi életét könnyítik meg. Két tudós úgy kapott Nobel-díjat, hogy a sok töprengés nyomán éjjel álmukban kapták a megoldást a kutatott problémára. Az egyik a DNS csigalépcsőjét álmodta meg. Felébredésekor rögtön lejegyezte, s ezért díjazták később.

Ennél még nagyobb az a lehetőség, amikor az ember a belső lelki sötétségében eljut arra a felismerésre, hogy Jézusban eljött az, aki az egész világ világosságává vált. Az ézsaiási prófécia azt mondja: „...aki sötétségben jár és nincs fényesség neki, bízzék az Úr nevében, és támaszkodjék Istenhez!” (Ézs 50,10) Attól a pillanattól kezdve, hogy elkezd reménykedni Istenben, s odatámasztja a kis törekeny életét Istenhez, fényesség ragyog fel neki.

Kagawa, a nagy hitű japán keresztyén a múlt században azt mondta: a sötétségben szemtől-szembe jött velem Isten. Így lett belőle egy hatásos keresztyén tanító egy olyan országban, ahol a keresztyénség kisebbségben van.

Testvérek, sokszor megengedi Isten azt, hogy egy ember, aki még nem találkozott szemtől-szemben a világ Világosságával, Jézus Krisztussal, egy-egy szorongatott helyzetben élje át ezt az életre szóló találkozást.

Egy érdekes megfigyelés szerint egy kút mélyéről még nappal is látszanak a csillagok. Azt is mondják, hogy a sötét fellegek felülről nézve mindig fehéreknek látszanak. Isten tehát a lelki mélység sötétségében mutatkozik meg sok embernek. Isten szava elválasztja a világosságot a sötétségtől. Ez történt a teremtéskor is, amikor a világosságot Isten elnevezte nappalnak és a sötétséget éjszakának. Az a teremtés teljessége, amikor Isten elválasztja a világosságot a sötétségtől, s meg is nevezi mindkettőt.

Amikor Isten a mi életünkben ezt teszi, akkor konkrétan megnevezi a sötétség cselekedeteit és a világosság cselekedeteit. Így tudhatjuk, mi az, amit kerülnünk kell, és mi az, amihez ragaszkodnunk kell, ha Jézust, a világ Világosságát követjük. Ezért mondja Pál az Efézus 5,3–4-ben: paráznaság, tisztátalanság vagy fősvénység ne is neveztesseék közöttetek, sem undokság, bolond beszéd vagy trágárság. Ezek a sötétség cselekedetei, amik nem illenek a világosság fiaihoz. Azért mondja, hogy vannak hitetlenség fiai, akik a sötétségben járnak, s ezekre Isten haragja jön. De vannak világosság fiai, akik régen szintén sötétség voltak, de most már jóságban, igazságban, egyenességben járnak.

A Jel 2,26–28-ban hangzik el egy szép ígéret Jézus részéről: „aki mindvégig megőrzi cselekedeteimet, annak adom a hajnalcsillagot” Csak az tud különbséget tenni a világosság és sötétség cselekedetei között, aki már egyszer találkozott a világ Világosságával. Aki átélte a Kagawa által fogalmazott módon, hogy sötétségében szemtől-szembe jött vele Isten. Aki szólt egykor a teremtéskor, hogy legyen világosság, Ő gyújtott világosságot a szívünkben – mondja alapigénkben Pál.

Érdekes Pálnak ez a személyes vallomása, amit többes számban fogalmaz. Vagyis beleérti ebbe az eseménybe a korinthusi keresztyéneket, de önmagát is. Jó lenne nekünk, mai hallgatóknak is ezt többes számban vallani.

A világosság fiait fel lehet ismerni a változás nyomán. Pál szerint a hitetlenek elméjét megvakította e világ istene, ezért nem látják az evangélium világosságát. A mi szívünkben pedig ő gyújtott világosságot, ezért élünk az evangélium fényében. Ezért nekünk már más törvényeink vannak. Ezért más az életvitelünk.

Tudod-e te, kedves testvérem, hogy melyik csoportba tartozol? Kigyógyultál-e már a lelki vakságból? Tudod-e már, melyek a végső értékek az életben? Tudod-e, hogy nem ez a föld a végső helyed? Hordozod-e már ezt a belső világosságot ebben a sötét világban? Betöltöd-e az Isten által rád bízott feladatod?

Kívánom neked, hogy te is elmondhasd örömmel: a világosság fiaihoz tartozol. Ámen.

Prédikáció Szentháromság vasárnapjára

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Szent, szent, szent

Alapige: Ézsaiás 6,1–8

Bibliolvasás: Ézsaiás 6,1–13

A pünkösdi utáni vasárnapot az egyházi év beosztása szerint Szentháromság vasárnapjának nevezzük. Túl vagyunk a három nagy egyházi ünnepen: karácsony, Krisztus testté létének ünnepe, húsvét, Krisztus testi feltámadásának ünnepe, pünkösdi pedig a Szentlélek kiáradásának ünnepe. Ma az Ige üzenete alapján szeretnénk összefoglalni e három ünnep jelentését, s ezek kapcsán rámutatni arra a titokra, amit nem lehet megfejteni, csak jelezni: az Atya a teremtő Isten, a Fiú a megváltó Isten és a Szentlélek a minket megszentelő Isten. Így az Atya, Fiú, Szentlélek Isten legyen számunkra az az örök alap, akiről tudjuk, hisszük, hogy megteremtett minket ebben a csodálatos testi mivoltunkban, aztán minket, bukott embereket Jézusban megváltott, és akiről tudjuk és hisszük, hogy Szentlelke által megkeres és be is tölt minket.

A teológusok úgy állítják ezt szép rendbe: az Atya Isten, aki rajtunk kívül van, akit az Ószövetség embere távolinak, kiismerhetetlennek tudott és hitt, Jézusban eljött hozzánk, Immánuelle lett, hogy velünk legyen, aztán pünkösdkor eljuthatunk annak az átélésére, hogy Isten bennünk lakozóvá lesz. Sokan tudnak Istenről, hisznek Istenben, de ennél tovább sok ember nem jut el. Marad egy távoli Isten, akivel nincs személyes kapcsolatuk, aki számukra nem lett még Jézusban közeli Istenné. Azzal pedig sokan végképpen nem tudnak mit kezdeni, hogy ez a távoli Isten Szentlelke által bennünk lakozó Istenné válhat.

Isten azonban egyre közelebbivé kíván lenni számunkra. A távolinak, elvontnak tűnő Isten Jézusban testet öltött és bennünk lakozóvá kíván lenni. Isten megismerésében ez az a három lépcsőfok, amit kár lenne lespórolni, mert ha nem jutunk el a pünkösdi csodáig, hogy minket egészen betöltsön Isten Lelke az ízek és velők megoszlásáig, akkor nem lehet érvényes ránk nézve az apostoli megállapítás, miszerint „Benne élünk mozgunk és vagyunk”, vagy másként: „él bennem a Krisztus” Ő ugyanis hajlandó vállalni minket, sőt olyan rangra emel minket, hogy Isten templomává lehetünk a bennünk lakozó Szentlelke által. Így minősíti át bukott, romlott életünket.

Nézzük meg hát Szentháromság vasárnapján, hogyan munkálkodik Isten a maga három megnyilvánulási formája által.

Krisztus előtt a 8. században Ézsaiás beletekinthetett Isten szentségének világába egy különös látomás által. Uzziás király halálának évében, Kr. e. 740-ben történt ez. Az első nagy történelmi bukás, az asszír fogság kezdete pedig Kr. e. 722-ben következett be. Tehát ez előtt szólította meg Isten Ézsaiást, s olyan dolgokat mondott el neki, amibe belecsendült a füle. A prófétának tehát kemény ítéletet kellett közvetítenie népe felé. Emiatt nem voltak népszerűek a próféták. Ezért volt annyi mártírja Istennek az ő népe körében.

Nézzük meg, hogyan történt Ézsaiás találkozása a háromszor szent Istennel, milyen következménye volt ennek az Isten-látásnak az ő személyes életére nézve, és végül milyen következménye lett az ő népe életére nézve. Itt ugyanis kiderül, hogy első helyen a főszereplő, a háromszor szent Isten van. Aztán az ő elhívott szolgálója, Ézsaiás, s végül a harmadik szereplője ennek a történetnek maga Izráel népe. Ez ma is így van. Amikor

Istennek terve van, kiválaszt egy szolgát, azt elhívja, megtisztítja, felvértezi, ellátja útravalóval, feltüzesíti a szívét, csontjaiba rekeszti a tüzet, hogy ne nyughasson, és vállalja Isten szerelmének szent kényszere alatt az Ő szavának továbbzengését. Így volt ez később Jeremiásnál, majd Keresztelő Jánosnál is.

Nézzük meg sorban ezt a három lépést. Meghalt Uzzás király, vége egy földi uralomnak, és kezd derengeni egy ember lelki szemei előtt az isteni uralom. Ez korábban elhalványult az Ószövetség népe előtt. Ha figyelmesen belelapozunk az előző fejezetekbe, nagyon sötét képet olvashatunk annak a népnek a lelki életéről, amelyik elhajlott Istenétől. Az 5. rész elején Isten egy szőlőskerthez hasonlíja népét, amelynek gazdája ő maga. Ő kerítette körbe, sajtót is épített a közepébe, megtisztította a szőlőjét, minden feltételt biztosított ahhoz, hogy jó szőlőt teremjen, mégis vadszőlőt termett. Gyönyörű szójátékkal fordítja Károli, a nagy nyelvművelő mester: „várt jogörzésre, s ím, lett jogorzás” Azaz: ahelyett, hogy figyelt volna Isten jogaira, törvényeire ez a nép, megtaposta Isten törvényét, meglopta Istent.

Ma is meglópjuk Istent. A vasárnapi munka nem más, mint Isten meglopása. Nincs nyugalom, „a gép forog” (Madách), holott az alkotó a hetedik napon megpihent. Tőle kellene megtanulnia a mai embernek is a nyugalmat, a gyógyító, felüdítő pihenést. De Reményik Sándor szavaival élve: „nincs nyugalom, nincs nyugalom”, mert az ember már rég kiesett Isten ritmusából. Felborult az élet rendje, nem érzékeli, hogy szüksége van arra a nyugalomra, amit Isten akar adni neki. Várt Isten jogörzést, az isteni rend megtartását, lett belőle jogorzás. Adott Isten hat napot a munkára, a futásra, s egyet tartott meg magának, amikor vele kellene legyünk, elcsendesedjünk. Az ember ezt is elveszi Istentől, s ezzel meglopja önmagát. Mert azt, amit gyűjtöget a hetedik napon, rendszerint elveszti a következő napokon. Figyeljük csak meg azt a saját életünkben.

Egy ilyen helyzetben, amikor a nép a saját életében nem látja már Isten dicsőségét, természetes az, hogy érik az ítélet. Közeledik a bukás, a széthullás, s közeledik a nemzetgyalázás, a templomrombolás, a vallási élet szétzilálása, mert ez mind együtt fog rázúdulni erre a népre. Mit lát a templomban Ézsaiás? Az Urat ülni magas és felemeltetett székekben. Palástja betöltötte a templomot, szeráfok álltak felette, mindeniknek hat-hat szárnya volt. Kettővel arcát fedte be ez az angyal, kettővel lábait, s kettővel lebegett. Kiáltott egyik angyal a másiknak: szent, szent, szent a Seregeknek Ura, teljes a föld az ő dicsőségével.

A megszólítás előtt a próféta előbb látja Isten dicsőségét, aztán hall valami különöset, aztán Isten küldötte az oltárról vett szénnel megérinti a tisztátalan ajkait. Látás, hallás és Istentől való megérintettség: így kezdődik az elhívás. Így kezdődik a megszentelése egy szentségtelen életű embernek. Isten bevon az ő közösségébe, s ha korábban vak voltál Isten dolgainak látására, most elkezdesz látni. Korábban süket voltál, nem értetted az isteni szót, noha hallottad. De, amikor megérint, akkor megérted, hogy Istennek valamilyen különös cselekvése történik veled és benned, és ez alól nem tudod kivonni magad.

Nemcsak nagy prófétákat akart előállítani valamikor a régi időkben, hanem téged is az ő eszközzé akar tenni. Akkor is, ha te túl kicsinek érzed magad erre a feladatra. Ézsaiás is érezte méltatlanságát. Ezért kiáltott fel: „jaj nékem, elvesztem, mert tisztátalan ajkú vagyok” Jeremiás is vonakodott Isten eszközzé lenni, az ifjúságára hivatkozva. Ma is sokan vonakodnak Isten eszközzé lenni az evangélium szolgálatában, hol a fiatalságukra, hol egyéb kifogásra hivatkozva. Ézsaiásról is tudta Isten, hogy alkalmatlan volt a prófétaásra, de kézbe vette, megszentelte, azaz elkülönítette a maga számára. A szentség bibliai értelme éppen az, hogy ebben a szennyes világban Isten elkülönít egy

népet a maga számára. De nem veszi ki azt ebből a világból, sőt, ennek a világnak a megtisztítására használja fel.

Az Urat angyalok veszik körül, akiknek hat szárnyuk van. Kettővel az arcukat fedték be. Jelképes üzenete van ennek. Még az angyal sem láthatja Isten arcát. Aztán a másik két szárnyukkal a lábukat fedik be az angyalok. Azt jelenti ez, hogy nem indulhatnak önkényesen a maguk útjára, hanem Isten parancsa és rendelkezési állománya alatt vannak. Azaz: készenlétben tartják a lábukat arra a pillanatra, amikor Isten küldi őket. A másik két szárnyukkal lebegnek, azaz mindig készen állnak arra, hogy Isten küldje őket. Ez az Isten által küldötteknek a mindenkori készenléti állapota. Az *angelos*, az angyal szó pontosan azt jelenti: küldött.

Te is lehetsz Istennek ilyen angyala, aki Isten szentsége előtt eltakarod arcodat, azt mondva: Uram, én nem vagyok méltó, hogy a te eszközöddé legyek, mert tisztátalan ajkú, tisztátalan szívű vagyok. Elfedezed lábaidat is, s közben kérheted Istentől: Uram, ne induljanak lábaim a bűn útjára. De, amikor küldesz egy szolgáltra, látogatásra, simogatásra, egy vigasztaló szó átadására, akkor én mindig kész legyek erre, Uram. Persze, közben fölajdulok, mint Ézsaiás: Jaj nékem, elvesztem, vagy pontosabban fordítva: elnémítottam, mert nem vagyok méltó a megszólalásra tisztátalan ajakkal. Hogy lehet tisztátalan ajakkal a tiszta Istenről beszélni? Hogy lehet Istent gyalázó szájjal Istent magasztalni? Ennek kapcsán Jakab apostol azt mondja: ugyanabból a forrásból nem fakadhat édes és keserű víz is. Ha eddig keserű beszéd fakadt ajkadról, ezt Isten meg akarja változtatni, hogy utána édes víz, élető beszéd fakadjon ajkadról.

Miért némítatott el Ézsaiás? Ennek van egy nagyon érdekes történelmi vonatkozása, éppen Uzziás király idejéből. Ebben eligazítást ad nekünk a 2Krn 26,16: Uzziás király annak idején illetéktelenül beleavatkozott a papok dolgába, ő indult tüzet vinni a templom oltárára. Pedig Isten rendelése szerint ehhez csak a papoknak volt joguk. Illetéktelenül avatkozott bele Isten szolgálatának menetébe, s ezért Isten megítélte őt. Csakhogy akkor Ézsaiás gyáván hallgatott. Nem merte fölemelni szavát a király illetéktelen lépése ellen. Amikor Isten szentségével szembesül, ennek a mulasztásnak a vétke nehezedik rá.

Bizony, nemcsak az bűn, amikor nem helyén való dolgokat mondunk, hanem az is, amikor hallgatunk ott, ahol meg kellene szólalni. Pl., amikor káromkodnak a közelünkben, s nem szólunk rájuk. Féltünk, hogy letorkollnak a tisztátalan ajkúak, hiszen ők mindig többen vannak. Hányszor gyalázzák mellettünk Isten nevét, s mi gyáván hallgatunk, ahelyett, hogy tiltakoznánk. Gyakran kellene szólni a vigasztalás vagy a bátorítás szavát, s mi hallgatunk. Hányszor kellene beszélgetni a gyermekemmel, s elmulasztom. Hányszor kellene odaszólni a keserű kedvű munkatárshoz egy vidámító jó szóval, s nem teszünk, keresztyén létünkre sem, holott talán naponta beszélünk Istennel.

Lehetne ezt még tovább részletezni, de gondoljuk tovább magunkban, testvérek, hogy mit jelent az ilyen mulasztások sokasága. Bizony, jó nekünk ilyenkor őszintén fölajdulni Ézsaiással együtt: jaj nékem. De ugyanakkor átélni azt a csodát is, hogy Isten megtisztítja a mi ajkunkat. Szájunkat megérinti és hallható ez a felmentő szó, ami itt az utolsó sorok egyikében olvasható: „hamisságod eltávozott és bűnöd elfedeztetett” Isten így teszi rendbe Ézsaiást. S utána jön a nagy kérdés: „Kit küldjek el, ki megy el nékünk?” – kérdezi az Úr. Figyeljük meg ezt a fogalmazást: az egy Isten kérdezi, akik többen vannak. Érthető ez? Nyelvtanilag összeférhetetlen. Ez is a Szentháromság titkára mutat, de nem fejtí meg azt.

A teremtés történetében azt olvassuk, hogy Isten Lelke lebegett a vizek fölött. Az Úr teremtő munkájának keretében hangzott el az 1Móz 1,26-ban, szintén többes számban: „Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra!” Itt is érzékelhető a többesség. A szentháromságos titok! Felvillan, de nem fejtődik meg Isten személyének titka,

aki több megnyilvánulási formában tud megközelíteni minket. Ez az Isten törődik azzal a néppel, amelyik Ézsaiás korában a bukás küszöbén áll, s azt mondja: el kellene menjen ehhez a néphez valaki. Idejében kellene figyelmeztetni ezt a népet. Úgy tesz Isten, mint a jó szülő, aki a végzetes lépés előtt még elkapja a gyermeke karját, hogy megóvja a szakadékba zuhanástól.

Isten még egy ilyen utolsó kísérletet tesz a nép megmentésére. Tudjuk, hogy erre a próbálkozásra már nem reagál a nép. Már annyira megsüketült, megvakult, hogy nem ismeri fel Ézsaiásban Isten küldöttét, nem veszi komolyan a prófétai szót, s néhány év múlva az asszír fogság martaléka lesz.

Testvérek! Lehetne itt beszélni a mi magyar nemzetünket lemorzsoló sok-sok ítéletes lehetőségéről. Bizony, ha nem halljuk meg az isteni hívó szót, ha nem szembesülünk tömegesen mi, kemény nyakú és kemény szívű nép ezzel a szent Istennel idejében, akkor ránk is a pusztulás ítélete jöhet. Nem asszír fogságnak nevezik majd, sem tatárjárásnak vagy törökdúlásnak, de mindenképpen pusztulás lesz belőle, ha nem futunk tömegesen idejében ehhez a megtartó Istenhez, hogy megtisztítsa, megszentelje és rendbe tegye életünket, és beállítson az Ő szolgálatába. Ámen.

A férfit Flemingnek hívták, szegény skót farmer volt. Egy napon, miközben valami megélhetést próbált szerezni a családjának, segélykiáltást hallott egy közeli mocsárból. Eldobta a szerszámait és odaszaladt a láphoz. Egy rémült fiút talált ott, derékig elmerülve a fekete iszapban, aki kiáltozva próbálta kiszabadítani magát. Fleming farmer megmentette a fiút a hosszú, borzalmas haláltól. Másnap egy díszes hintó gördült a skót szegényes portájára. Egy elegáns nemes ember szállt ki belőle és a megmentett fiú apjaként mutatkozott be.

– Szeretném megfizetni neked – mondta –, hogy megmentetted a fiam életét.

– Nem fogadhatok el fizetséget azért, amit tettem – válaszolta a skót farmer és egy legyintéssel elutasította az ajánlatot. Ekkor a farmer saját fia jelent meg a család viskójának ajtajában.

– Ez a te fiad? – kérdezte a nemesember.

– Igen – válaszolta büszkén a farmer.

– Akkor egyezzünk meg. Hadd biztosítsam neki azt az oktatást, amit az én fiam fog kapni. Ha a gyerek olyan, mint az apja, akkor bizonyosan olyan ember lesz belőle, akire mind a ketten büszkék leszünk.

IGY IS LETT!

Fleming fia a legjobb iskolákba járt és mikor eljött az ideje, diplomát szerzett a St. Mary's kórház orvosi karán Londonban, majd nemsokára az egész világ megismerte a nevét: ő volt a kiváló Sir Alexander Fleming, a penicillin feltalálója. Évekkel később, ugyanannak a nemesembernek a fia, aki megmenekült a mocsárból, tüdőgyulladást kapott.

És ekkor mi mentette meg az életét?

A penicillin!

Hogy hívták a nemesembert?

Lord Randolph Churchill.

És a fiát?

Sir Winston Churchill.

Egyszer valaki azt mondta: kölcsönkenyér visszajár!

Dolgozz hát úgy, mintha nem lenne szükséged pénzre.

Szeress úgy, mintha sohasem bántottak volna meg.

Táncolj úgy, mintha senki sem nézné.

Énekelj úgy, mintha senki sem hallgatná.

Élj úgy, mintha a földi paradicsomban volnál.

Lectio continua

Bodnár Lajos
Borosjenő

Mi Atyánk

Az imádságról

Alapige: Máté 6,5

Bibliaolvasás: 1Sámuel 13,1–14

Kora gyermekkorunktól kezdve arra szoktattak minket szüleink, tanítónk, hogy reggel és este, étkezés előtt és után imádkozni kell. Kedves kis versbe szedett imádságokat tanítottak meg nekünk. Mindnyájunk számára ismerősek az „Én Istenem, jó Istenem” vagy a „Jövel Jézus, légy vendégünk” kezdetű imádságok. Szintén gyermekkorunktól kezdve ismerjük az Úr imáját, a „Mi Atyánk”-ot. De vajon tudjuk-e valóban, mi az imádság, mire való, mikor, hol és hogyan kell imádkozni? Jézus Krisztus tanítványait imádkozni is megtanította, de nem pusztán csak egyetlen imádság elmondására, hanem az imádkozás teljes „módszerére” – mondhatjuk mai kifejezéssel élve. És hogy igencsak fontosnak tartotta a mi Mesterünk a helyes imádkozást, azt onnan láthatjuk, hogy már szolgálata elején, itt, a Hegyi Beszédben részletesen kitér erre a kérdésre. Mi is fontosnak kell tartanunk nemcsak az imádkozást, hanem a *helyes* imádkozást is. A mai vasárnapkal egy igehirdetési sorozatot kezdünk, amely során lépésről lépésre haladva minden héten együtt nézzük meg, mit tanított a mi Urunk az imádkozás felől, illetve, hogy mi szükséges az olyan imádsághoz, amit Isten kedvel és meghallgat?

I.

„És mikor imádkozol...” – kezdi Jézus Krisztus az imádságról szóló tanítását. De vajon mi az, hogy imádság? Mit jelent imádkozni? Mikor, hol és miért kell imádkozni? Nekünk kell-e az imádság, vagy Istennek? Ilyen és hasonló kérdések minden keresztyén emberben felmerülnek időről időre, különösen akkor, ha hitünk válságban van, nem látjuk az imádság hasznát, nem tapasztaljuk, hogy Isten meghallgatott volna minket, vagy – kirívó esetben – amikor már nem is tudunk imádkozni, nem tudunk Istenhez fordulni. A Szentírást lapozva nagyon sok helyen bukkanunk különböző imádságokra. Nincs olyan könyv a Szentírásban, amelyik valamilyen formában ne tartalmazna imádságot. Talán a legismertebb előttünk a Zsoltárok könyve, amely teljes egészében könyörgéseket tartalmaz. Ha ezeket az imádságokat megnézzük, kevés számú kivételtől eltekintve, a legnagyobb részt hálaadó énekek, panaszénekek, Istent dicsőítő himnuszok és Izrael földi királyával kapcsolatos énekek alkotják. Tulajdonképpen azt láthatjuk, hogy az élet minden területén, minden örömtünk vagy bánatunk idején Istenhez fordulhatunk imádságainkban. Elmondhatjuk tehát, hogy az **imádság nem más, mint beszélgetés Istennel**; amint gyermekkorunkban szüleinknek dicsekedtünk örömtünkkel, sikereinkkel, nekik sírtuk el, ha valami fáj, ha valaki bántott, akképpen lehet most Isten előtt, mint Mennyei Atyánk előtt kiönteni szívünket, elmondani neki mindazt, ami örömmel tölt el, de félelmeinket, bánatunkat is.

Figyeljük meg, hogy Jézus Krisztus kihez beszél: „mikor imádkozol” Egyes szám második személyben beszél, azaz mindig hozzám és hozzád. Az imádság – noha a gyülekezetben is gyakoroljuk – elsősorban mindig személyes ügy. Nemrég egy ismerősömmel a manapság gyakori természeti csapásokról, valamint a terroristák fenyegetéseiről és

merényleteiről beszélgettünk. Abban megegyeztünk, hogy Isten figyelmezteti e csapások által az embert: ne csak a szánnal, de cselekedeteinkkel is bizonyítsuk keresztyénségünket. Ekkor azt mondta az illető: „ti, papok, többet kellett volna imádkoztatok” A válaszom a teljes elutasítás volt. *Nem elég* az, hogy „a pap” imádkozik valamiért, és akkor az biztos úgy lesz; szükséges, hogy az egész közösség, amely érintett az ügyben, imádkozzon, sőt, személy szerint a közösség minden tagjának is imádkoznia kell a közösséget érintő dologért. Egyetlen olyan ember volt, akinek imádsága egyetemesen mindenkiért szólt, és akit Isten mindenkor meg is hallgatott: Jézus Krisztus. Egyedül neki volt az Atyával ilyen tökéletes kapcsolata. Mi, emberek csak remélhetjük, hogy Isten megadja azt, amiért hozzá fohászunk.

II.

„Ne légy olyan, mint a képmutatók...” – folytatja a Megváltó. Mielőtt arra tanítana, *hogyan kell* imádkozni, megmondja, *hogyan nem szabad* imádkozni, ti. úgy, mint a képmutatók. A magukat Isten előtt is engedelmesnek tettetőkéről beszél itt Krisztus, más helyen konkrétan is megnevezi: az írástudók és farizeusok a képmutatók. Régebben egy igehirdetésben már elhangzott, hogy a farizeusok csoportja tulajdonképpen azért alakult meg, hogy végre elfordítsa Isten haragját az engedetlen népről. A hit és a törvények iránti engedelmeség jellemezte ezt a közösséget. Az idők folyamán azonban az eredeti cél feledésbe ment, tudniillik az Istennek tetsző élet, és lett belőle egy, a törvény betűjét ugyan pontosan betartó, de Isten által a szívbe írt törvényt teljességgel figyelmen kívül hagyó élet. A szertartásos mosakodást és imádságot ugyan pontosan elvégezték, anélkül azonban, hogy azoknak a jelentőségére gondoltak volna, anélkül, hogy szívükben annak szükségét érezték volna. Az előírások szerint a nap minden órájában szükséges volt Istenhez emelkedni hálaadás által. A farizeusok, bárhol is tartózkodtak, amikor az imádkozás ideje eljött, elvégezték az imádságot, amely a karok szétterjesztésével, hajlongással és egyéb figyelemfelkeltő mozdulatokkal járt. Erre utal Krisztus, amikor azt mondja, hogy „a gyülekezetben és az utcák szegletein fennállva szeretnek imádkozni” A farizeusi példát látva mások is gyakorolták az imádkozásnak ezt a módját, de csak a külsőségeknél, a ceremóniánál maradtak meg, és a képmutatás, az álszenteskedés egyre terjedt. A köznép tisztelte a farizeusokat „szent” életmódjuk miatt, és tanítóknak, példaképeknek fogadták el őket. Érthető, hogy a farizeusok iránti szemléletmód magukban a farizeusokban a nagyravágyást, a dicsőségkeresést növelte, ami oda vezetett, hogy keresték a feltűnést, amikor is kihangsúlyozhatták vallásosságukat és törvénytiszteletüket.

Vizsgáljuk meg most önmagunkat: mennyiben őszinte a mi imádságunk? Vajon valóban szükségét érezzük-e annak, hogy istentiszteletre járjunk, vagy csak megszokásból tesszük azt? Ne csak azért legyünk templomjárók, imádkozók, hogy azt az emberek lássák, hanem mert valóban óhajtjuk Isten kegyemét, erőt és életet adó beszédét.

III.

A bibliaolvasás során hallott történetben láhattuk, hogy Saul, Izrael első királya, miképpen vétkezett Isten ellen. Izrael a filiszteusok ellen készül harcolni, Sámuel próféta pedig meghagyja Saulnak, hogy hét napig várjon rá Gilgálban, amíg megérkezik és bemutatja az áldozatot az Úrnak, és akkor támadják meg a filiszteus sereget. Saul tehát tudja, hogy az ő feladata csupán a várakozás. Mégis kétségbeesik, és a hetedik napon ő maga mutatja be az égőáldozatot. Ezzel a cselekedettel akarja „kikényszeríteni” Istentől azt, hogy segítse győzelemre Izrael seregét. Figyeljük meg Saul védekezését: tudja, hogy imádkoznia kell az útközet előtt. Éppen így tudták a farizeusok is, éppen így tudjuk mi is, hogy imádkoznunk kell. A kérdés csak az, hogy hogyan tesszük azt. Saul pusztán a cselekedetben, az áldozat

bemutatásában látja az imádságot, ahogyan a farizeusok is a szertartások betű szerinti elvégzésével tisztelték Istent, anélkül, hogy a cselekedet és a szertartások értelmét és okát látták volna. Vajon mi is így akarjuk Istent tisztelni? Vajon a mi istentiszteletünk is csak a ceremóniákból áll? Ha igen, akkor a legrosszabb úton járunk. Jézus Krisztus itt az 5. vers végén rávilágít arra, hogy az efféle istentiszteletnek mi a következménye: „Bizony mondom néktek: elvették jutalmukat.” Vajon milyen jutalomról beszél Jézus?

Mi jutalomnak általában azt nevezzük, amit ajándékba kapunk, mégpedig egy bizonyos cselekedetünkért vagy teljesítményünkért, esetleg kiváló képességeinkért. Egyfajta fizetség, ami azonban mások számára ösztönzésül szolgál. Eddig minden szépnek és jónak tűnik. Ha azonban jobban odafigyelünk Jézus Krisztus szavára, feltűnik, hogy a képmutatók nem *kapták* a jutalmat, hanem *elvették*. És ez már nagy különbség. Nem mindegy az, hogy valamit ajándékba kapok valakitől, vagy pedig ugyanazt a dolgot ugyanattól a személytől követelődve vagy akár erőszakkal is elveszem. A képmutatók ezt az utóbbi módszert választották a jutalom megnyerésére. És mi lett hát ez a jutalom? Semmi más, csak amit ők maguk is kerestek: az, hogy az emberek látják őket és földi dicsőségük szaporodik. Ezzel azonban elvesztették azt, amit tulajdonképpen megnyerni akartak, Isten irgalmát és az ő szeretetét.

Ugyanezt a negatív hatást láthatjuk Saul példájánál. Ő is – noha jót akart: győzelmet a körülméletlen filiszteusok felett és ezáltal királyságának megerősítését – mit nyert az áldozatával? „Most azonban a te királyságod nem lesz állandó. Kerestett az Úr magának szíve szerint való embert, akit az ő népe fölé fejedelmül rendelt, mert te nem tartottad meg, amit az Úr parancsolt néked.” (1Sám 13,14)

Minden embernek szüksége van az Istennel való beszélgetésre, az imádkozásra. Ez elsősorban személyes ügyünk, nem hagyhatjuk másokra, hogy majd imádkoznak helyettünk. Ugyanakkor ügyelnünk kell arra is, hogy helyesen imádkozzunk, ahogy azt Isten kéri tőlünk: ne csak a szánk, hanem a szívünk is fohászkodjon, és ne saját dicsőségünket keressük benne, hanem Isten kegyelméért és az ő országa terjedéséért könyörögjünk. Adja meg a mindenható Isten, hogy valóban így tudjunk előtte mindig megállani. Amen.

A helyes imádság

Alapige: Máté 6,6

Bibliaolvasás: 1Királyok 3,4–14

Az elmúlt vasárnap megkezdtünk egy igehirdetési sorozatot, amelyik az imádkozásról szól úgy, ahogyan azt a mi Urunk Jézus Krisztus tanította. Az első és mindennekfeletti üzenet az volt, hogy az imádkozás nem más, mint beszélgetés Istennel. Éppen ezért mindenkinek szüksége van rá. Továbbá arról hallottunk, hogy miképpen *nem* szabad imádkoznunk, vagyis pusztán a cselekedet, a szertartás kedvéért, mivel az ilyen imádságnak csak rossz következményei lehetnek. A mai alkalommal pedig azt fogjuk megélni, milyen módon kell hát helyesen imádkozni és mi az igazi imádság eredménye.

I.

Mindenekelőtt azt vesszük észre a felolvasott igéből, hogy Jézus Krisztus továbbra is azon a személyes hangon szól a tanítványokhoz és most hozzánk is, amit már az elmúlt vasárnap is hallhattunk. Ismét csak személyesen hozzám és hozzád szól: „Te pedig amikor imádkozol, menj be a te belső szobádba és ajtódat bezárva imádkozzál.” Mire gondolsz a mi Urunk, amikor a belső szobáról és az ajtóról beszél?

Az ókori zsidó ember gondolkodásmódjából következett, hogy a tárgyi valóságot értette meg a legjobban. A gyakori szemléltetés, amiket Jézus Krisztus tanításai során

használ, mind azt a célt szolgálja, hogy a hallgatóság a láthatót szemlélve, közvetve a láthatatlant is meglássa. Tulajdonképpen ezért beszélt Jézus példázatokban. Itt az alapigében szintén erről van szó. Krisztus egy olyan cselekvési folyamatot tár a tanítványok elé, ami önmagában véve is megtörténhet, de ugyanakkor túlmutat vele a lelki világ történéseire is. Természetesen nincs kizárva, hogy az imádkozni akaró ember a legbelső szobájába vonuljon, és ajtaját bezárva imádkozzon, szemben a képmutatókkal, akik – amint hallottuk az elmúlt héten – az utcák szegletein fennhangon szerettek imádkozni. De ennél sokkal többről van itt szó: amit a fizikai világban teszünk – vagyis elzárkózunk –, ugyanazt kell tennünk lelki világunkban is, lelki életünkben, ha imádkozni akarunk.

Itt egy belső elzárkózásról beszél Jézus Krisztus, ami esetleg társulhat a külső világtól való elzárkózással. Miért szoktunk általában bezárkózni? Mert kívánjuk a teljes egyedüllétet, hogy ne mondjam, a magányosságot, de elsősorban nem akarunk részesülni mindabból a zajból és szennyből, ami a lakásunkon kívül van. Nem akarjuk hallani az autók dübörgését és dudálását, nem akarjuk a porral, benzinfüsttel és más szennyező anyagokkal terhes levegőt szívni, nem akarjuk látni és hallani a tömeg kavargását és lármáját. Nos, ugyanezt a bezárkózást kell elvégeznünk belső, lelki világunkban is. Nemcsak a földi zajt és szennyeződést kell kívül hagynunk, hanem a lelkünkben kavargó gondolatok és érzések zaját is. Éppen úgy kell megüresítenünk lelkünket minden zavaró tényezőtől, ahogyan elzárkózik az ember a szobájába: csak maga van, és csend veszi körül. Nem szabad másra gondolnunk, csupán arra, hogy most Istennel akarunk beszélgetni. Testünk és lelkünk egyetlen akarattá, egyetlen gondolattá kell váljon: a végzetlen és megfoghatatlan Istenhez kell emelkednünk. Ekkor aztán nemcsak az ajkunk imádkozik, hanem az érzésünk, sőt egész valónk is. Érzéssel kell imádkoznunk. A szavak, akár hangosan, akár csak gondolatban mondjuk ki azokat, pusztán csak vezetői kell hogy legyenek az Isten felé törekvő, az ő kegyelmét áhító, vele beszélni akaró érzésünknek.

Ezt a belső szobát pedig, amelyről Krisztus beszél, akárhol megtalálhatjuk, akár munkahelyen, akár a városban vagy bármi más helyen: csak egy pillanatnyi elcsendesedés szükséges, hogy minden nem odaillő gondolatot elűzzünk magunktól és őszintén imádkozzunk. A mai igének első üzenete legyen számunkra ez: **nem a hely szenteli meg az imádságot, hanem az imádság a helyet.**

II.

„...imádkozzál a te Atyádhoz, aki titkon van” Ebből a mondatból két gondolatot kell kiemelnünk: azt, hogy Isten *Atyánk*, és azt, hogy ő *titkon* van.

Már az elmúlt héten hallottunk arról, hogy úgy kell Istenhez fordulnunk minden élethelyzetben, akár örömeinkben, akár bánatunk idején, mint egykor kisgyermekként szüleinkhez fordultunk. Nos, ezt erősíti itt meg Jézus Krisztus azáltal, hogy Istent Atyánknak nevezi. Többgyermekes családban sokszor megesik, hogy egyik vagy másik gyermek azt érzi, hogy őt nem szeretik a szülei, illetve, hogy a testvérét szeretik, annak mindent megengednek, mindent megadnak, neki pedig semmit. A gyermek ezt ilyen egyoldalúan látja, talán egyetlen apró cselekedetből kiindulva, holott ez egyáltalán nem igaz. Hiszen egy szülő, noha sokszor tényleg nem tud egyformán ítélni gyermekei között, mégis mindnyájukat egyformán szereti. Maga az érzés, a szeretet láthatatlan, a gyermek csak a szeretet kifejezéséből ítél, mégpedig helytelenül. Nos, ilyen gyermekei vagyunk mi is Istennek. Mi is csak abból ítéljük meg Isten irántunk való szeretetét, ahogyan azt „kifejezi”, illetve, ahogyan azt mi kifejezve látjuk: mennyire teljesítette azt, amit kértünk tőle, mennyire segített meg, ha bajban voltunk. És ha nem tapasztaljuk Isten szeretetét kézzelfoghatóan, akkor bizony sokszor úgy érezzük, hogy nem is szeret minket. Ezt a téves érzést akarja bennünk Krisztus kijavítani, mégpedig azáltal, hogy itt „a te Atyád”-ról beszél. Azaz ismét csak a személyességen van a hangsúly, azt kell meglátnunk, hogy

Isten éppen úgy szeret minket minden időben, mintha az Ő egyetlen gyermeke volnánk. A bibliaolvasás során azt is láthattuk, hogy maga Salamon király is gyermeknek érzi magát Istennel és a tőle kapott feladattal szemben. De éppen ez az érzés kényszeríti őt arra, hogy imádkozzon.

Ez az Atya „titkon van” és „titkon néz” Figyeljük meg a fokozást: az első alkalommal egyszerűen csak a létező Istenről beszél Jézus, utána azonban arra is rámutat, hogy Isten *néz* is minket, azaz figyelemmel követi nemcsak minden cselekedetünket, de szívünk legrejtettebb érzését és gondolatát is ismeri. Mindezt azonban mi nem látjuk, nem érzékeljük. Isten maga titkon van, és titkon néz, számunkra érthetetlen, felfoghatatlan módon. Ott van mindig mellettünk, itt van most közöttünk, noha nem láthatjuk őt soha magunk mellett, vagy éppen itt a templom közepén állva vagy a padban ülve. Testben bár láthatatlan előttünk, mégis hitünk szemével érzékeljük jelenlétét. Megnyilvánul ez a legkisebb dologban is, például amikor valami nehéznek látszó dolgot a legkönnyebben megoldunk, vagy fordítva, ha az egyszerű dolgokban sem tudunk előrehaladni. Második üzenetként azt mondhatjuk el, hogy **Isten, mint Atyánk, minden időben velünk van és néz minket, noha mi őt nem érzékeljük test szerint életünkben.**

III.

Az Atya titokzatos jelenléte életünkben azonban mégis érzékelhető. Erről beszél Jézus is az alapige utolsó mondatában: „...megfizet néked nyilván.” A múlt vasárnapi istentiszteleten azt láttuk, hogy a képmutatók, akik csak színből imádkoznak, *elvették* jutalmukat, amennyiben elnyerték az emberek csodálatát. Itt azonban a jutalommal kapcsolatban azt láthatjuk, hogy maga Isten az, aki a szívből, igazán imádkozó embernek *megfizet*. Micsoda különbség van a kettő között! Nem mindegy, hogy én magam veszeké el valamit, szinte lopva, amennyit hirtelen magammal vihetek, vagy pedig valaki azt kezembe adja, szinte jogos fizetésként, és ez a fizetség sokkal több, mint amennyire én csak a legmerészebb álmaimban is gondolni mertem.

Az is hangsúlyos, hogy ez a megfizetés nyilvánosan történik. Mindenki láthatja, sőt mindenki csodálhatja azt, amit Isten a hozzá teljes szívvel közeledőnek ad. Nem biztos, hogy éppen azt kapjuk, amit mi tőle kérünk, hanem annál még jobbat. Az ember, különösen a modern ember annyira el van telve önmagával, hogy mindenre képes, gondolatait végtelennek érzi. Pedig – nézzünk csak magunkba – hányszor és hányszor adott Isten olyasmit, amit nem is kértünk tőle, vagy amit még csak elképzelni sem tudtunk, hogy megkaphatjuk. Gondoljunk ismét Salamonra. Látva a roppant nagy feladatot, amely atyja, Dávid halála után az ő vállára nehezedik, a hatalmas nép kormányzását, értelmes szívet kér Istentől. És mit ígér neki Isten? Bölcs és értelmes szívet, gazdagságot, dicsőséget és hosszú életet, amely ajándékok által minden előtte vagy utána élő király fölé emelkedik. Mindezt meg is kapja Salamon, és – amint azt a 28. versben olvashatjuk: „mikor hallotta az egész Izráel ezt az ítéletet, a melyet tett vala a király, félék a királynak orcáját, mert látták, hogy Isten bölcsessége van az ő szívében az ítélettételre.” Az 1Kir 10-ben pedig arról olvashatunk, hogy az idegen uralkodók is bámulattal és hódolattal adóztak az ő bölcsességének és gazdagságának. Íme, a legszélesebb nyilvánosság elé tárult Isten ajándéka. Harmadik üzenet számunkra: **Isten oly módon fizet meg a hozzá őszintén könyörgő, eléje igazán vágyakozó gyermekének, hogy az minden ember előtt nyilvánvalóvá legyen.**

Ha Istennel akarunk beszélgetni, azt bárhol megtehetjük, hiszen ő mindenütt jelen van és lát minket. Az egyetlen feltétele annak, hogy imádságunk Isten előtt kedves legyen, az, hogy magunkat teljesen megüresítsük és megalázzuk az ő felséges színe előtt. Ha így készülünk az imádságra, biztosan remélhetjük, hogy Isten meghallgatja kérésünket és oly módon teljesíti azt, hogy a világ előtt nyilvánvalóvá lesz az ő hatalma. Ámen.

Imádságunk tartalma

Alapige: Máté 6,7–8

Bibliolvasás: Lukács 18,9–14

Az imádság párbeszéd, beszélgetés Istennel. Mindenkinek szüksége van rá, de nagyon kell ügyelnünk arra, ahogyan imádkozunk. A megkezdett igehirdetés-sorozat eddigi két alkalmán azt láhattuk meg, miképpen tanított Krisztus az imádkozás módjáról: előbb arról beszélt, hogyan *nem* szabad imádkozni, ti. úgy, mint a farizeusok, pusztán a cselekedet, a szertartás kedvéért, emberek tetszését és emberi dicsőséget keresve; majd pedig rávezetett arra, hogy milyen az Istennek tetsző imádság: amit megüresített lélekkel, a belső szobába zárkózva mondtunk el, mégpedig úgy, hogy a kimondott vagy csak gondolatban mondott szavak csupán csak vezetői legyenek az Isten felséges színe elé vágyakozó, az ő megtartását és kegyelmét áhító *érzésünknek*. Eddig tehát az imádkozás *módjára* tanított meg a mi Urunk. A mai és az ezután következő igehirdetések során pedig azt fogjuk megnézni, mit imádkozunk, azaz mi legyen az imádság *tartalma*, milyen szavakkal és főleg mi célból imádkozzunk.

I.

Az alapigéből először is az tűnik szemünkbe, hogy Jézus Krisztus először ismét arról beszél, mi *ne legyen* benne az imádságunkban. „És mikor imádkoztok, ne legyetek sok beszédűek, mint a pogányok, a kik azt gondolják, hogy az ő sok beszédükért hallgattatnak meg. Ne legyetek hát ezekhez hasonlók.” Amint eddig a képmutatókat hozta fel rossz példaként, most a pogányokat mutatja be olyanoknak, akiknek példáját nem szabad követni. Szembeállítja a pogány, bőbeszédű imával az őt követő tanítványok imáját. Tulajdonképpen nincs jelentősége, hogy melyik csoportról beszél Jézus, pusztán azért nevezi meg őket, mivel abban a korban ezekre a csoportokra volt különösen jellemző az a rossz magatartás, amit az Úr kárhoztat. Nekünk csupán azt kell megjegyeznünk, hogy az általuk mutatott rossz példát mi ne kövessük.

A pogány és bálványimádó papok és híveik imája üres beszéd: hosszú, unalmas, mágikus formulákat ismétlgetnek s halmozzák a jelentés nélküli jelzőket, megnevezéseket. Úgy gondolják; a hosszú imával ki lehet fárasztani az istenséget, és akkor az teljesíti kérésüket. De azért hangsúlyos, hogy ne a nevezett csoportra figyeljünk, hanem az általuk mutatott rossz példára, mivel mások is hasonlóképpen cselekedhetnek. Most emeljünk ki a Szentírásból két ilyen negatív példát: az egyik az Ószövetségben található, az 1Kir 18,21–40-ben. Ezt a történetet „istenítélet a Kármel hegyen” cím alatt ismerjük. Ha hazamegyünk, érdemes elolvasni az egészet, itt most csak röviden tudom ismertetni: Arról van benne szó, hogy Illés próféta egybehívja az egész népet és Baál prófétáit is, hogy végre nyilvánvalóvá legyen, ki az igazi Isten: az Úr-e vagy pedig Baál. Ezért mind a Baál papjai, mind pedig Illés próféta előkészítik az áldozatot, de nem gyújtják meg a tüzet, csak könyörgéssel fordulnak ki-ki az ő istenéhez. Amelyik Isten tűz által felel, az az igaz Isten. A Baál prófétáiról így ír a szentíró: „segítséggül hívák a Baálnak nevét reggeltől fogva délig, mondván: Baál! hallgass meg minket! De nem jött szó, sem felelet. És ott sántikáltak az oltár körül, a melyet készítettek... És elkezdtek hangosan kiabálni és az ő szokásuk szerint késekkel és borotvával metélték magokat, míg csak ki nem csordult a vérök. Mikor pedig a dél elmúlt, prófétálni kezdtek egész az estéli áldozatig.” Mi történik tehát? Az egyetlen mondatot ismétlik: „Baál, hallgass meg minket”, illetve prófétálnak és éles vágószerszámokkal hasogatták bőrüket. És mi az eredménye mindennek? „...de akkor sem lett se szó, se felelet, se meghallgatás.” Ezzel a viselkedéssel és könyörgéssel teljesen szembe áll Illés próféta imája. Ő maga csak az estéli áldozat ide-

jén lép elő, nem prófétál, sem nem hasogatja meg magát, csupán egy rövid imát mond: „Oh Uram, Ábrahámnak, Izsáknak és Izráelnek Istene, hadd ismerjék meg e mai napon, hogy te vagy az Isten az Izráelben, és hogy én a te szolgád vagyok, és hogy mindezeket a te parancsolatodból cselekedtem. Hallgass meg engem, Uram, hallgass meg engem, hogy tudja meg e nép, hogy te, az Úr vagy az Isten, és te fordítod vissza az ő szívóket!” És íme, imádság után alászállott az Úr tüze és megemésztette az előkészített áldozatot.

A második példa Jézus Krisztus egyik példázata, a farizeus és a vámszedő, amelyet a bibliaolvasás során hallhattunk. A farizeus pontosan négyszer olyan hosszú imát mond, mind a vámszedő. És ha tartalmukat is megfigyeljük, abban is élesen meglátjuk az óriási különbséget a kétféle imádság között. A farizeus imádsága két részből áll: először elmondja, hogy milyen bűnökben nem részes, majd felsorolja pozitív érdemeit. Az általa használt kifejezések annyira illenek a mellette álló vámszedőre, hogy az az érzésünk támad, mintha arra akarná a Mindenhatót rávenni, hogy a vámszedő imádságát ne fogadja el. A farizeus öndicséretével szemben a vámszedő csupán megvallja méltatlanságát és bűnét, és Isten irgalmára apellál: „Isten, légy irgalmas nékem bűnösnek!” Jézus Krisztus pedig a példázat végén kinyilvánítja, hogy a vámszedő igazult meg Isten előtt, nem a bőbeszédű farizeus.

Nézzünk most szét a világban, illetve vizsgáljuk meg saját lelkünket: hozzánk melyik imádkozás áll közelebb? Vajon inkább szeretünk hosszasan imádkozni, mert azt jobban meghallgatja Isten és sok szép szóval próbáljuk ecsetelni érdemeinket az Úr Isten előtt; vagy pedig megvan bennünk az az alázat, amelyik a vámszedővel is megnyitotta szívét az Örökkévaló előtt, hogy vallást tegyen bűnéről és az Irgalmasság Atyjához forduljon. Anélkül, hogy bíránánk a más vallásúakat, gondoljuk meg, hány felekezetben történik meg ma is, hogy egyetlen mondatot vagy formulát ismételtetnek, illetve kiemelik a maguk szentségét a többi emberrel szemben. Emlékezzünk mindig a mi Urunk szavára, hogy nem a sok beszéd kedves Isten előtt!

II.

A 8. vers második felében Jézus Krisztus arra mutat rá, hogy a Mennyei Atya nem szorul arra, hogy hosszasan soroljuk bajainkat és kívánságainkat: Ő előbb ismeri azokat, mint ahogy mi kimondjuk. Jézus ugyan többször ajánlja a kitarót, a soha meg nem szűnő imát, de ezen nem a bőbeszédűséget érti, hanem a bizalomban való kitarást, tehát az imádságos lelkület ébrentartását.

„...jól tudja a ti Atyátok...” Isten bölcsessége és ismerete végtelen, emberi ésszel fel nem fogható, még csak megközelítőleg sem. Egyik híres magyar költő, Babits Mihály így ír egy versében:

„Isten elménket bezárta a térbe.
Szegény elménk e térben rab maradt:
a kapzsi villámölyv, a gondolat,
gyémántkorlátját még csak el sem érte.”

Ez teljességgel igaz az emberi észre és értelemre. De ezzel azt is kimondja a költő, hogy az Úr Istenre éppen ennek az ellenkezője érvényes: őt nem korlátozza semmi, az ő gondolatai, az ő tudása mindenekfölött való, az semmiképpen meg nem mérhető, össze nem hasonlítható az emberi tudással.

„...hogy mire van szükségetek...” Csak amikor ilyen konkrétan fordul elő a Szentírásban a „mi szükségünk”, csak ekkor kezdünk el komolyabban arról gondolkodni, mi is hát az, amire szükségünk van? Szinte ösztönösen rávágjuk: sok pénzre, hiszen pénzzel mindent meg lehet vásárolni. Nos, az emberiség egyik legnagyobb tévedése ez! Igaz,

hogy a vásárláskor pénzzel fizetünk, de egyáltalán nem lehet mindent pénzzel megvenni. Mi hajlamosak vagyunk a szükségeset az anyagiakban látni, és ekkor elfeledkezünk arról, hogy az ember nemcsak test, hanem lélek is. Szükségei pedig a léleknek is vannak, és ezeket semmiképpen nem lehet csak pénzzel kielégíteni. Ezért mondja Krisztus, hogy az Úr Isten jól tudja, mire van nekünk szükségünk. Sőt, még folytatja is a mondatot:

„...mielőtt kérnétek tőle.” Isten már azelőtt tisztában van a mi szükségleteinkkel, mielőtt nekünk eszünkbe jutna a fejünket törni rajta. Mi ennek a magyarázata? Az, hogy az örökkévaló Isten szemében múlt, jelen és jövő egyforma, egyenértékű. Ő oly tisztán és a maga teljességében látja a teljes időt a világ teremtésétől kezdve a világ végéig, mint ahogy mi a jelenben látunk. Számára nyilvánvalóak a jövőendő eseményei és történései is, éppen ezért tudja azt is, mi szükséges a jövőendőre nézve.

Ezért fogalmaz Jézus néhány verssel később, a 6. fejezet végén, amikor az aggodalmaskodásról beszél, a következőképpen: „...ne mondjátok: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy: Mivel ruházkodjunk? Mert mindezeket a pogányok kérdezik. Mert jól tudja a ti Mennyei Atyátok, hogy mindezekre szükségetek van. Hanem keressétek először Istennek országát, és az ő igazságát; és ezek mind megadottnak néktek.” (Mt 6,31–33) És ebben a néhány szavában arra is rámutat, hogy mi az valójában, amiért imádkoznunk kell: Isten országáért és az ő igazságáért.

A kegyelmes Isten adja meg mindnyájunknak azt a boldog felismerést, hogy imádságainkban kevés szóval is közeledhetünk Istenhez, ha szívünkben alázat van, valamint, hogy az Atya minden szükségünket ismervén, mindenkor tudni fogja, mivel legyen segítségünkre testi és lelki szükségleteink kielégítésében. Ámen.

A mi Mennyei Atyánk

Alapige: Máté 6,9ab

Bibliaviasítás: Máté 6,5–15

Az Úr Jézus Krisztus imádkozni tanítja követőit. A Hegyi Beszéd közben elhangzott mintegy 10 vers terjedelmű tanítás alapján mi most hétről hétre nyomon követjük a Megváltó szavait, hogy ezáltal mi is megtanuljunk helyesen imádkozni, hiszen az imádság nem más, mint beszélgetés magával Istennel. Az elmúlt vasárnapon odáig jutottunk, hogy megláttuk, tartalmilag mi *ne* legyen benne imádságunkban, azaz ne legyünk bőbeszédűek, szöszaporítók, mint a pogányok, hiszen a Mennyei Atya jól tudja, mire van szükségünk, még mielőtt kérnénk tőle. Most azonban konkrét példát is mutat Jézus, hogyan és mit imádkozunk. A mai vasárnapal kezdődően a Megváltó által előnkbe adott imádságot fogjuk megvizsgálni.

I.

„Mi Atyánk...” Így szólítja meg Jézus Krisztus a teremtő és gondviselő Istent. Min- ket is arra tanít, hogy ekképpen szólítsuk meg őt. Az eddigi igehirdetéseinkben említett tettünk már erről a tényről; azt mondtuk, úgy kell Istenhez fordulnunk minden élethely- zetben, akár örömeinkben, akár bánatunk idején, mint egykor kisgyermekként szüle- inkhez fordultunk. Azt is megállapítottuk, hogy sokszor szinte mostohagyermekként érezzük magunkat, és csak azt látjuk, hogy az Úr Isten a másik embert szereti, a másik embert hallgatja meg, és nem minket. Most beszéljünk kissé részletesebben a köztünk és Isten között fennálló viszonyról.

A HK így fogalmaz a 120. kérdés–feleletében: *Miért parancsolja Krisztus, hogy Is- tent így szólítsuk meg: Mi Atyánk?* Azért, hogy mindjárt imádságunk kezdetén felébresz- sze bennünk a gyermeki félelmet és bizodalmat Isten iránt, amely könyörgésünk funda-

mentuma: tudniillik, hogy Isten Krisztus által Atyánkká lett, és mindent, amit tőle hittel kérünk, sokkal inkább megad nekünk, mint szüleink, kik pedig a földi jókat tőlünk meg nem tagadják. Ebből a válaszból két fontos gondolatot kell kiemelnünk: először azt, hogy Isten Krisztus által lett Atyánkká, másodszer pedig, hogy az Atya eme atyai viszonya miatt minden hittel elmondott kérésünket teljesíti.

Először tehát azzal kell tisztában lennünk, hogy – itt ismét a HK-t idézem – *egyedül csak Krisztus Istennek örök természete szerint való Fia: mi pedig őérette kegyelemből fogadtatunk Isten gyermekeivé.*

Ezt a kijelentést a Szentírás több helyen is igazolja és alátámasztja: János evangélista pl. mindjárt az evangéliuma legelején így ír: „Az igazi világosság eljött volt már a világba, a mely megvilágosít minden embert. A világban volt és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt. Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadák be őt. Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek; A kik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek.” (Jn 1,9–13) Vagyis a mi istenfiúságunk, azaz hogy valóban Isten gyermekei lehessünk és Istent Atyánknak hívhassuk, elsősorban attól függ, hogy befogadjuk-e Krisztust, vagy ahogy János evangélista fogalmaz, a világosságot, illetve, hogy hiszünk-e benne. Ez a két feltétel az apostolok tanításaiban is megtalálható: Pál apostol leveleiben, különösen a Római levélben, illetve a Jakab apostol levelében. Innen érthetjük meg azt is, mit is jelent tulajdonképpen az, hogy „befogadni” Krisztust. Jakab apostol ugyanis arról beszél, hogy a legteljesebb hit is halott önmagában, ha cselekedetei nincsenek. Tehát hittünk a cselekedeteken keresztül kell hogy megnyilvánuljon. Maga Jézus is utal erre az utolsó ítéletről mondott példázatában, amikor így szól: „Bizony mondom néktek, amennyiben megcselekedtétek eggyel emez én legkisebb atyámfiái közül, én velem cselekedtétek meg.” (Mt 25,40) Íme, ez jelenti Jézus Krisztust befogadni, hogy minden egyes embertársunkkal, a legkisebb gyermekkel vagy a legöregebb emberrel is úgy bánunk, mintha magával Krisztussal lenne dolgunk. Így, a cselekedeteinkben megnyilvánuló hit által válhatunk igazzá Isten előtt, azért, hogy ő minket Krisztus által gyermekeivé fogadjon.

A második kiemelt gondolat az volt, hogy Isten mindent, amit tőle hittel kérünk, megad nekünk. Itt is csak szentírási példákra támaszkodhatunk. Már itt a Hegyi Beszédben mondja azt Jézus, hogy „Kérjetek és adatik néktek; keressetek és találtok; zörgessetek és megnyitattik néktek. Mert aki kér, mind kap; és aki keres, talál; és a zörgetőnek megnyitattik. Avagy ki az az ember közületek, aki, ha az ő fia kenyeret kér tőle, követ ad néki? És ha halat kér, vajon kígyót ad-e néki? Ha azért ti gonosz létekre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti Mennyei Atyátok jókat azoknak, a kik kérnek tőle?!” (Mt 7,7–11) Egy nagyon egyszerű és mindennapi példát mutat nekünk Krisztus: ahogyan a szülő nem fog a tőle ételt kérő gyermekének ehetetlen vagy mérgező dolgot, követ és kígyót adni, mennyivel inkább így cselekszik a Mennyei Atya. Hiszen az megtörténhet, mindnyájan tudjuk, hogy elfogy a kenyér a házból, nincs pénzünk húst venni, egyszerűen nincs eleségünk. Az emberi tehetetlenség következtében lehet, hogy nem tudunk gyermekeink számára ételmet biztosítani, de mégsem adunk nekik követ vagy kígyót. Az Úr Isten azonban mindenható, ő képes arra, hogy megadjon mindent, amire csak szükségünk van. Nos, itt van a magyarázat: ha a tehetetlen ember is csak a jót adja a gyermekeinek, mennyivel inkább így cselekszik a mindenható Atya Isten, aki minket Krisztus által megigazított és fiaivá fogadott.

II.

Az Atya megszólítása után így folytatja Jézus: „...ki vagy a mennyekben...” Nézzük meg ismét a HK-t (121. kérdés–felelet): *Miért teszi hozzá ezt is: „Ki vagy a mennyek-*

ben?” *Hogy Istennek mennyei felségéről semmiféle földi dolgot ne gondoljunk, továbbá, hogy minden lelki és testi szükségünk kielégítését az ő mindenhatóságától várjuk.* Semmiféle földi dolgot ne gondoljunk, hangsúlyozza ki a HK. Nem ok nélkül teszi ezt, hiszen még a közmondás is azt tartja: mindenki magából indul ki. Az ember szeret másokat saját magához hasonlítani, összevetni a hasonlóságokat és különbségeket, illetve a saját véleményünk alapján ráfogunk másokra is különböző tulajdonságokat és gondolkozásmódokat. Legtöbbször nem rosszindulatból tesszük ezt, hanem mert így tudjuk a másik embert könnyebben megérteni, magunkat a helyébe képzelni. De ez a magatartás és gondolkozásforma nem mindig helyes még emberekkel szemben sem, Istennel szemben pedig éppenséggel helytelen, sőt káros a mi hitünk és istenképünk szempontjából. Istent semmiképpen sem szabad a földi emberhez hasonlítani. Már több ígérvetés során hallottunk arról, hogy az ember végességével szemben Isten végtelen, megfoghatatlan, magyarázhatatlan. Nézzünk meg most három szentírási idézetet, amelyek arról tanúskodnak, mennyire különbözik Isten az embertől, illetve mennyire nem szabad földi dolgot gondolni Isten felől.

Először is nézzük meg, mit mond Salamon Isten lakóhelyéről, térbeli elhelyezkedéséről templomszentelési imájában: „Vajon gondolható-é, hogy lakozhatnék az Isten a földön? Ímé az ég, és az egeknek egei be nem foghatnak téged; mennyivel kevésbé e ház, a melyet én építettem. De tekints a te szolgád imádságára és könyörgésére, oh Uram, én Istenem, hogy meghalljad a dicséretet és az imádságot, a mellyel a te szolgád könyörög előtted e mai napon; Hogy a te szemeid e házra nézzenek éjjel és nappal, e helyre, a mely felől azt mondottad: Ott léssen az én nevem; hallgasd meg az imádságot, a mellyel könyörög a te szolgád e helyen.” (1Kir 8,27–29) Az ég sem foghatja be Istent, mennyivel kevésbé a föld, vagy éppen a ház, amelyet neki építettek. Mégis, eme véghetlensége ellenére Isten figyelmes minden imádságra, amelyek ezekről a földi helyekről szállnak feléje.

A következő bibliai helyek az Úr Isten korlátoltságáról alkotott képünket rombolják le: a 2Kron 16,9 és a Zak 4,10 így ír: „Mert az Úr szemei forognak az egész földön, hogy hatalmát megmutassa azokhoz, akik öhozzá teljes szívvel ragaszkodnak”, illetve „az Úrnak szemei ezek, amelyek átpillantják az egész földet” Az ember mennyit kell fáradozzon, vándoroljon, milyen hosszú időn át tudja körülkerülni a Földet; még a modern technika által létrehozott műholdak, rakéták sem képesek arra, hogy egyszerre a maga teljességében, de ugyanakkor részleteiben is lássák a Földet. Az Úr Isten azonban, a Mennyei Atya csak „átpillantja a földet”, könnyen és gyorsan meglát mindent, az emberi fáradságos munkával és tökéletlen eredménnyel szemben.

A harmadik ígéhely az emberi és isteni gondolkozásmód közötti különbségre hívja fel a figyelmet. Ézsaiás próféta által ezt mondja Isten: „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti útaitok az én útaim, így szól az Úr! Mert amint magasabbak az egek a földnél, akképpen magasabbak az én útaim útaitoknál, és gondolataim gondolataitoknál!” (Ézs 55,8–9) Jóformán magyarázatra sem szorulnak ezek a mondatok. Anynyira különbözik az Úr Isten gondolata az emberi gondolatoktól, mint amilyen távol van az ég a földtől. Sőt, amennyivel magasabb az ég, annyival magasabb, azaz jobb az Atya gondolata és útja, vagyis cselekvése az emberi gondolatnál és cselekvésnél.

A mennyekben lévő Isten tehát nem hasonlítható össze a földi emberrel, nem gondolhatunk róla semmiféle földi dolgot. Emberi ésszel felfoghatatlanul mindenható és kegyelmes ő, aki meghallgatja földi gyermekei könyörgését. Gyermekeivé viszont csakis azáltal válhatunk, ha hiszünk Isten egyszülött Fiában, Jézus Krisztusban, ha befogadjuk őt, és hitünket cselekedeteinkkel igazoljuk. Ebben legyen Isten segítségünkre. Ámen.

A Genezáret partján

Gyökössy Endre

A döntő fordulat*

(ApCsel 10)

Újra izgalmas fejezethez érkeztünk a Cselekedetek Könyvében: itt dől el, hogy a kis keresztyén gyülekezet megmarad-e a zsidóságon belül egy jelentéktelen zsidó-keresztyén szektának, vagy pedig világméretűvé, egyetemessé növekedik.

Ez tehát döntő fejezet. Itt lépi át a mi Urunk Jézus Krisztus két emberen keresztül a zsidóság határát, és ezzel megszűnik az a veszély, ami az első gyülekezetre leselkedett: hogy gettóban marad, bezárul.

Az elmúlt kétezer év alatt talán soha nem fenyegette a keresztyénséget annyira a gettóélet, mint ma! Adott egy nagy pogány világ, és azon belül egy kis keresztyén gettó. Összebújva meleg fészünkben, éljük a magunk külön kis keresztyén életét, közben próbálunk valahogy eligazodni kint, egy egészen más világban.

A mai igerész tehát számunkra is figyelmeztetés, útmutatás.

A történetnek látszólag két főszereplője van: Kornéliusz és Péter. Mégsem ez a helyzet; egyetlen főszereplője van: *a mi Urunk Jézus Krisztus*. Pontosabban *az Ő Szentlelke*, aki kiemeli a maga kis gyülekezetéből az oszlop-apostolt: Pétert; és kiemeli a pogányság tengeréből egy római századost, Kornéliuszt. Aztán Isten Szentlelke össze is hozza őket.

Ki ez a Kornéliusz? – Jézus korában Kis-Ázsiát és az egész akkori művelt világot megszállva tartotta a Római Birodalom. Katonái, kohorszai Cézáréában is jelen voltak. Egy garnizonban állomásoztak. A helyőrség vezetője, egy római százados, Kornéliusz uralta, vezette, igazgatta a környéket.

A Bibliában olvasható, hogy csapata itáliai volt. Azóta a régészek megállapították, hogy az akkori itáliai század tagjai mind *szabadosok* voltak, azaz felszabadult rabszolgák. Kornéliusz is valószínűleg rabszolga vagy közkatona volt valamikor, és eljutott egészen a századosi, centuriói rangig. Ízig-vérig római, szívvel-lélekkel katona, de már nem nyugtatta meg a pogány-római vallás vagy éppen a császár-kultusz. Valamit keresett. Kereső lélek volt.

Annyiszor érintkezett, beszélt komoly, mélyhitű zsidó emberekkel, hogy Kornéliusz maga is átvette a zsidóság vallási gyakorlatait. Lélekben már izráelita lett, csak éppen nem metélkedett körül, és így nem léphetett be Izráel belső rendjébe.

Nagy jelentősége volt Kornéliusz szimpátiájának; hiába képviselte az elnyomó hatalmat, kíméletesen bánt azzal a néppel, amelynek a vallását, hitgyakorlatait átvette. Segítette őket, egész házanépével együtt. Tehát Kornéliuszt követte a felesége, gyerekei, sőt, a háznép, a szolgák is.

Különös Isten menetrendje: ahogy olvassuk a Biblia első lapjaitól az utolsóig, népe „peremén” mindig találkozunk szimpatizánsokkal, akik sokszor Isten angyalai. Isten angyala nem mindig felülről érkezik; egész különös módon néha *kívülről* érkezik.

Néha úgy hívják: *Bálám*, akinek meg kellett volnaátkoznia Izráelt, mert az foglalja el a Kánaánt, de megáldja. Máskor úgy hívják: *Ráháb*, aki Jerikóban segít az izráeli kémeeknek. Néha úgy hívják: *moábita Ruth*, aki Dávid ősanyja lesz. Vagy: *a keleti bölcsek*, akik nem tartoztak Isten választott népéhez, mégis hálával a szívükben keresik Jézust. Vagy: *kapernaumi százados*, aki zsinagógát épít Isten népének.

* Részlet Gyökössy Endre *Amikor erősen fíjt a Lélek* című könyvéből.

Most ezt a kívülről érkezettet úgy hívják, hogy *Kornéliusz*. – Kornéliusz imádkozik, böjtöl napokon át, és imádsága alatt látomása támad. Mi az, hogy látomás? Vízió? Talán kezdődő skizofrénia, lelkihasadás? Szó sincs róla! A modern világ leszokott a meditációról, arról, hogy valaki befelé forduljon, kizárja magából a külvilágot, önmaga lelki alaphangjára hangolódjék, és ebben a mély csöndben, hosszú lelkigyakorlatok után kiépítse az utat *befelé és lefelé*, a lélek mély rétegei felé. (Mennyire nem tudja ezt már a modern ember!)^{*} Amikor valaki leér a lélek legmélyebb rétegéig, a léleknek egy olyan határterületére ér, amely már *a transzcendenssel* érintkezik. A lélek rezonálni kezd *felső, külső, isteni hatásokra*, és könnyen hallucinációi vagy víziói, látásai támadnak.

Ez nem betegség! Van, akinél betegség: akit megrohan, azt hatalma alá kerítheti a tudatalattija, és elborítja a tudatot. De aki óvatos, és hosszú gyakorlattal tanulja meg az aláereszkedést lelke mély rétegei felé, mint egy bűvár, csöndben, imádságban, meditációban, figyelve a belső hangra, azzal nem történhet baj. Abban a lélekben a belső hang egyszer csak közvetíteni kezdi *a felső Hangot*, és amikor becsukja a szemét: *lát!*

Nos, ezen a különös vezetéken keresztül üzen Isten Kornéliusznak. Látomása támad, angyalt lát, és megijed: *Mit kívánsz, Uram?*

Most azért küldj embereket Joppéba, és hívasd magadhoz azt a Simont, akit Péternek is hívnak – hangzik a válasz.

És ez a katona tüstént engedelmeskedik, mintha az ezredesétől kapott volna parancsot. Magához hivatja legbensőbb embereit, és elküldi őket Péterhez.

(Zárójelben még annyit: amikor lényünk alaphangjára vagyunk hangolódva, Isten néha üzenetet küld nekünk. Ne hessegeds el, ne mondd, hogy csak álmodtál. Nem mindig álmom az – olykor parancs. Cselekedj, ahogy cselekedett Kornéliusz!)

Másnap, amíg ők úton voltak, és a városhoz közeledtek, Péter déltájban felment a ház tetejére imádkozni. Közben azonban megéhezett, és enni kívánt. Amíg az ételt készítették, révületbe esett, és látta, hogy az ég megnyílik...

(Itt dadog ez a leírás. Péter elmondhatta Lukácsnak, de ő is csak emberi módon tudja leírni.)

...és leszáll valami nagy lepedőhöz hasonló, amely négy sarkánál fogva ereszkedett le a földre. Benne volt ebben a föld mindenféle négy lábú és csúszómászó állata, és az ég mindenféle madara. Ekkor hang hallatszott:

– Kelj fel, Péter, öld és egyél!

Péter azonban így szólt:

– Semmiképpen nem, Uram, mert soha nem ettem semmi közönségest vagy tisztátalant.

(Tudjuk, hogy az izráelitáknak milyen szigorú étkezési előírásaik voltak, mennyi mindent nem ehettek meg.)

De másodszor is szólt hozzá a hang:

– Amit az Isten megtisztított, azt te ne mondd tisztátalannak.

Ez pedig három ízben is így történt, és azután az egész azonnal felemelkedett az égbe.

Azaz: eltűnt a látomás. A látomás tehát a zsidó vallás szerinti tisztátalan állatokat mutat, és a hang azt mondja: – Te ezt nyugodtan megeheted. – Péter, aki Krisztus követe mellett még izráelita és megszokta Izráel rendjét – megrémül ettől.

^{*} Erre tanítgat bennünket Gyökössy E. a *Három meditáció a meditációról* című könyvében (Szent Gellért Kiadó).

Isten most kezdi kinevelni a keresztyéneket, elsősorban tanítványait a törvényeskedő rendből, Izráel szokásaiból. Azt mondja a hang: *Amit én tisztává tettem, arra te ne mondd, hogy tisztátalan!*

Nem ennivalóról van itt elsősorban szó. Ez csak jelzés, jelkép. Izráel ugyanis *minden pogány embert* tisztátalannak tartott. Háromszor ismétlődik meg ez a látomás, Isten újra és újra Péter elé hozza. Miért pont háromszor? – Ez Péter száma! Neki mindig, mindent háromszor kell csinálni. Háromszor tagadja meg az Urat. Háromszor kérdezi meg tőle Jézus, hogy *Szeretsz-e engem?*

Jézus ismeri Péter stílusát. Tudja, hogy aranyos, nagydarab ember, de kicsit keményfejű: háromszor kell mondani neki valamit. Itt is háromszor mutatja neki: Jól értsd Péter, hogy miről van szó! Te nem maradhatsz abban a zsidó gettó-körben, hogy „Ezt eszem, ezt nem eszem, ez tisztátalan, ez engem tisztátalanná tesz!” Gyere csak ki onnan! Amit Isten tisztává tett, azt ne mondd tisztátalannak!

Amíg Péter a látomásról elmélkedett, ezt mondta neki a Lélek *belül!* Mert sokszor szól a Lélek belül. Aki jól figyel, nemcsak kifelé, de befelé is, az megtudja, hogyan szól a Lélek.

Amint pedig Péter azon tűnődött magában, hogy mi lehet az a látomás, amelyet látott, azok a férfiak, akiket Kornéliusz küldött, Simon háza után kérdezősködve megálltak a kapu előtt, és bekiáltva érdeklődtek, hogy ott van-e szálláson Simon, akit Péternek is hívnak.

Amíg Péter a látomásról elmélkedett, ezt mondta neki a Lélek:

– Íme, három férfi keres téged: kelj fel, menj le, és eredj el velük. Semmit ne této váz, mert én küldtem őket!

(Pogány, római katonákat küld a Lélek?)

Péter tehát lement a férfiakhoz, és így szólt hozzájuk:

– Íme, én vagyok az, akit kerestek. Milyen ügyben jártok itt? *(Milyen engedelmes ez a Péter!)*

Azok így feleltek:

– Kornéliusz százados, igaz és istenfélő ember, aki mellett biznyságot tesz az egész zsidó nép, egy szent angyaltól azt az utasítást kapta, hogy hívasson téged a házába, és hallgassa meg, amit te mondasz. Erre Péter behívta, és vendégül látta őket.

(Behívta! A pogány, római, megszálló katonát! Itt már recseg-ropog Izráel! Ez már olyan nagy dolog, hogy ezt mi így „visszafelé” fel se tudjuk mérni. Gondoljunk csak bele, még Pilátusnak is ki kellett mennie az erkélyre, mert Kajafás és a zsidóság soha át nem lépte a küszöbét. Nem mentek be, a nagyhatalmú helytartónak kellett kifáradnia hozzájuk.)

Másnap aztán velük együtt útra kelt, és a joppéi testvérek közül is vele tartottak néhányan.

A következő napon megérkeztek Cézaráéba, Kornéliusz pedig összegyűjtötte rokonait és legjobb barátait, és úgy várta őket.

(Milyen nagy hit! Látomást lát, elküldi katonáit s olyan biztos, hogy jönnek, hogy vendégeket hív.)

Amint Péter be akart lépni, Kornéliusz eléje ment, lábához borult, és imádni akarta.

Péter azonban felemelte, és így szólt hozzá: – Állj fel, én is ember vagyok!

Amikor beszélgetve bement vele...

Itt világra szóló dolog történik. Itt lép ki a zsidóságból a keresztyénség. Ennél a szónál! *Bement vele.* Világtörténeti, egyháztörténeti pillanat: Péter lábával itt lép ki a kis keresztyén gyülekezet a zsidóságból.

Amit soha előtte egy hívő zsidó meg nem tett volna -- minél hívőbb zsidó, annál kevésbé: Péter, Jézus parancsára, a Lélek parancsára átlépi a pogány százados küszöbét. Ezzel a lépéssel Péter kilép a zsidóságból és megkezdődik a keresztyén egyház külön fejezete, amikor kiárad a pogányság felé. – Ez az első lépés!

Elkezdődik az igehirdetés a pogányoknak, elhangzik az első prédikáció. Tanúi vagyunk, hogyan lesz egy zsidók között alakult kis egyházból univerzális, egész világra szóló keresztyén egyház. Ezzel az igehirdetéssel. Nagy beszélgetés lehetett az!...

Sok embert talált ott összegyűlve. Ekkor így szólt hozzájuk:

– Tudjátok, hogy tiltott dolog zsidó embernek idegennel kapcsolatot tartania, vagy hozzá bemenni. De (itt lépi át lelkileg a küszöböt) nekem Isten megmutatta, hogy egyetlen embert se mondjak szentségtelennek vagy tisztátalannak.

Föl se fogjuk ma már, micsoda hallatlan, döntő jelentőségű ez a SENKIT! Kétezer év alatt sem tanultuk meg. Gondoljunk Dél-Afrikára vagy olyan helyére a világnak, ahol még mindig vannak gettók! Itthon, nálunk, az én gyermekkoromban egy falun belül legalább öt kaszt volt. Ötvenholdasok, harmincholdasok, stb. A falu végén nemcsak a cigányok, hanem a nincstelen zsellérek is külön gettóban éltek. Majdnem tisztátalannak számítottak, mint Indiában a páriák, az érinthetetlenek. Péter azt mondta kétezer évvel ezelőtt: *Isten megmutatta, hogy SENKIT ne mondjak tisztátalan embernek!*

A folytatásban Kornéliusz megint elmondja a látomását és a végén a pogányság részéről tesz bizonyosságot: *Most tehát mind itt vagyunk az Isten színe előtt, hogy meghallgassuk mindazt, amit rád bízott az Úr.*

Egy kis pogány csoport – képzeljük el, ahogy együtt üldögélnek: a római százados, néhány katonája, családja, aztán Péter, néhány joppéi hívő. Kornéliusz azt mondja erre a kis igehirdetés-kezdetre: *Most tehát mind itt vagyunk az Isten színe előtt.* Nem az a lényeg, hogy mi pogányok, ti pedig zsidó keresztyének – hanem az, hogy EGYÜTT, mi mindnyájan!

Erre Péter beszélni kezdett, és ezt mondta:

– Most kezdem igazán megérteni, hogy nem személyválogató az Isten, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt, és igazságot cselekszik. Ezt az ígét küldte Izráel fiainak, amikor békességet hirdetett Jézus Krisztus által. Ő a mindenség Ura!

Nemcsak a zsidókból lévőeknek, nemcsak a pogányokból lévőeknek – *mindeneknek* Ura! Nagyon nagy dolog ez! Kétezer év alatt nem tudtuk megemészteni, de most próbálgassuk.

Ebben az első beszédben a pogány százados házában Péter Jézus Krisztust hirdeti. Mit is tehetne más? A pogány százados eljutott odáig, hogy szimpatizál Izráellel, Izráel Istenével. Jézusról ő még nem hallott. Most hallja először ezt a nevet, hogy *Jézus Krisztus*. Péter prédikál, Ígét hirdet: elmondja röviden Jézus Krisztus történetét, megölését, feltámadását.

Hol? – Egy római százados asztalánál!

Egyszer meghívtak szolgálni egy nem magunkfajta gyülekezetbe; konzervatívabb ízlésű hívek talán szektának neveznék. Kollégám csodálkozva kérdezte:

– Te elmégy oda?

– Az én Uram Jézus alászállt a poklokra, tetszett neki még ott is Igét hirdetni. Hát lehet olyan hely a földön, föld felett, föld alatt, ahol Isten Igéjét nem szabadna, nem lehetne, nem kellene hirdetni? Akárhová elmegyek, ahol azt mondják, hogy szabad nekem Jézus Krisztusról bizonysgot tenni!...

Mi történik Péter prédikációja közben?

Leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták az Igét. Pogányokra, zsidó származásúakra, mindenkire! Mindenkire, aki ott volt a házban. Vannak, akik azt mondják: „Isten Szentlelke csak nálunk van. Máshol nincs! Más mindenki elkárhozik.” – Az a Szentlélek, aki azt üzenté, hogy nem személyválogató Isten, az a Szentlélek nem fog senkit sem kikerülni, aki hívja, várja Jézus Krisztus nevében. Ez a Szentlélek, Jézus Lelke, egyszer azt mondotta: *Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik meg vagytok fáradva és meg nagytok terhelve...* – MINDNYÁJAN: pogány, zsidó, gyerek, felnőtt, ilyen színű, olyan színű, római katona, szabados, százas, halász – mindnyájan. Ez a legszentebb demokrácia!

A zsidó származású hívők pedig nem győztek csodálkozni: Hát ők is kapnak? Miként lehet ez?...

Minden lehet, ha Isten akarja! Akkor a zsidók csodálkoztak, most talán egy vastagnyakú kálvinista csodálkozik: hát lehet egy kínai keresztyén? Vagy lehet egy zsidó származású keresztyén? – Isten Szentlelke azt mondja: minden nemzet kedves előtte, aki féli Őt és igazsgot cselekszik! Ő mindeneknek Ura!

Akkor megszólalt Péter:

– Vajon megtagadhatja-e a vizet valaki ezektől, hogy megkeresztelkedjenek, akik ugyanúgy megkapták a Szentlelket, mint mi? *(Itt van az első pogány kereszttség.)*

És úgy rendelkezett, hogy keresztelkedjenek meg a Jézus Krisztus nevében. Ők pedig megkérték, hogy maradjon náluk néhány napig.

Milyen lényeges története ez a Bibliának! Itt hullik darabjaira egy megkövesedni készülő keresztyén-zsidó szekta gettó-kerítése, és lép ki Péteren keresztül Jézus Krisztus a világ országútjára, hogy meginduljon előbb Ázsia, majd Európa felé, és aztán eljusson az Északi-sarktól a Déli-sarkig, Indiáig, Kínáig – bárhová!

A tanulság ez: IS! Ő is lehet hívő! Ő is veheti a Szentlelket! Azok is kereshetik Istent.

A világ tele van kereső Kornéliuszokkal. Ne mondd, hogy ez az ember ilyen, olyan, amolyan! Sohasem tudod, milyen!

A minap csöngettek, s bejelentés nélkül bejött egy szép szál fiatalember. – Van egy pár perce számomra, Tiszteletes bácsi?

– Hát hogyne volna, ül le fiam! Honnan jöttél?

– A kórházból. Bent feküdtem az idegostályon. Szobatársam hívő katolikus volt. Mondtam neki, hogy szeretnék hallani Istenről. Ő beszélt nekem. Megtanított a Miatyánkra, s amikor kijöttem, kezembe nyomta ezt a címet, hogy jöjjenek el ide!

Nagyon jót beszélgettünk, közben kiderült, hogy közeli rokona egy nagyon jó barátom, akivel már régen nem találkoztam. Arra gondoltam, jó volna értesíteni a barátomat, összefogni és megmenteni ezt a kallódó fiatalembert.

És szinte hihetetlen, de így történt: ahogy keresem ennek a barátomnak a nevét a telefonkönyvben, hogy felhívjam – abban a pillanatban, ahogy aláhúztam neve mellett a számot – megszólalt a készülék, és ez a barátom keresett engem!

Ki meri erre azt mondani, hogy véletlen?! Nem álltam meg, hogy ne mondjam meg neki:

– Most húztam alá a telefonszámodat a telefonkönyvben.

Ő is nagyon csodálkozott.

– Miért?

– Mert szeretném, ha kedden eljőnnél hozzám, fontos ügyben!

– Nagyszerű! Pontosan ezért hívtalak: kedden fel akarlak keresni, ha lehet!

Az előbb víziókról, angyalokról, látomásról olvastunk; arra akár mondhatnánk azt is: régen volt!... – Nos, ez „ma” volt! Imádkozunk azért, hogy a mi kis bezártságunk, szűkkeblűségünk darabjaira hulljon, széttárt karú legyen a hitünk, keresztyénségünk, hogy bárkiért is tudjunk élni, szolgálni, könyörögni!...

Ránkmosolygott az Isten

4Móz 6,25

Az idősebb onkológus-sebész professzor, aki a gyermekek ágya mellé térdel, hogy szemmagasságban legyen kis pácienseivel, ha beszél velük, és akít a gyerekek, ha akarják, tegezhetnek, operációra készíti fel a 8 éves kislányt.

Közölnie kell a gyermekkel és az ágy másik oldalán rettegő szülővel: mindenre számítani kell, lehet, hogy amputálni kell térdéből a lábát a tumor miatt. Ő mindent meg fog tenni, de az operáció alatt kell hogy meghozza a döntést. Előre nem mondhat biztosat.

A gyermek keserves sírásban tört ki:

– Akkor nem fogok tudni focizni, hiába csinálsz nekem falábat.

A szülők és a mellettük álló kórházlelkész a visszanyelt könnyeik vasmarkának szorítását érezték torkukon.

A szipogó gyermek könnyes arca azonban hirtelen széles mosolyra derült:

– De akkor majd végre anyuéknak meg kell engedniük, hogy lovagolni járjak, mert azt ám falábbal is lehet! – és kacagni kezdett.

A folyosón az orvos belekarolt a lelkészbe és csak ennyit mondott:

– Észrevetted, hogy ebben a rémségben, a kislány könnyes arcából ránkmosolygott az Isten. Engem egy ilyen pillanat hetekig éltet...

H. Hamdorf-Ruddies nyomán

Alkalmi prédikációk

Fiatal házások bibliáórája

Móra László Tibor
Kajántó

Ruth és Naomi – egymás felvállalása

Alapige: Ruth 1,16–17

Az elmúlt alkalommal Ábrahámról beszéltünk, aki a békességet akarta családjában. Azokat a konfliktusokat, amelyek felléptek, jól tudta kezelni. Azt a sok feszültséget, ami megjelent közöttük és Lót között, jól vezette le, és ezért egyik fél sem szenvedett.

Most egy más történeten keresztül, más megvilágításban próbáljuk meglátni azt, hogy két ember hogyan tudja elfogadni, felvállalni egymást.

Sokszor hallhatunk különböző vicceket az anyósokról, a vő meg anyós konfliktusról. Valóban léteznek ilyen konfliktusok? Ha most megkérdeznék titeket, akkor biztos mindenki tudna példát mondani, ha nem is a saját életéből. Az okok pedig különbözőek. Lehetnek anyagiak, de lehetnek lelkiek is. Ezek akkor jönnek elő, ha a szülő nem tud leválni a gyerekekről, a szülői szerepből nem tud átlépni egy másikba, az anyós vagy após, majd később a nagyszülői szerepbe. Nem tudatosul benne, hogy a gyermeke felnőtt, és számára egy másik család lett a fontos. De ez fordítva is igaz lehet, ha a gyermek nem tud elszakadni a szülőtől, és azok a házastársa elé kerülnek. Ilyenkor jönnek elő a konfliktusok, a veszekedések, a másik házastárs szülei és a házastárs közötti súrlódások, amelyek megmérgezhetnek egy kapcsolatot. Tulajdonképpen miről van szó? Arról, hogy egy új család jött létre, és el kell engedni őket. Igaz, hogy egy szülő számára mindig gyermek marad a gyermeke. Azonban meg kell találni azt a helyes viszonyulási módot, amely segítségével a fiatalok és idősek között nem ellenséges viszony alakul ki, hanem az egymás elfogadása és befogadása. De lehet egy másik síkon is tárgyalni a történetet. Az egy családba kerülők hogyan tudják egymást el- és befogadni.

Miről szól a mai igé? Mindannyian ismeritek, hisz vallásórán tanultátok. Elimélek és családja Betlehemből az éhség miatt menekülnek és eljutnak Moáb földjére. Ott a két fiú moábita lányt vesz feleségül. Aztán megtörténik a tragédia, meghal Elimélek, és meghalnak a fiúk is.

Naomi el akarja engedni a menyeit. Nincs miért visszatartsa. Túl idős ahhoz, hogy ő újra férjhez menjen és gyereket szüljön, hogy azok majd feleségül vegyék az özvegyeket. Miért mondja ezt Naomi? Egy kicsit lépjünk ki a történetből, és menjünk vissza az ószövetségi időbe. Tudjátok, hogy Isten törvényei között voltak olyanok, amelyek a kultuszhoz, istentisztelethez, áldozatokhoz tartoztak. Voltak olyanok is, amelyek az élet tisztaságát akarták megőrizni, az emberek közötti viszonyt írták le. Vannak közöttük érthetők és vannak számunkra érthetetlenek is. Ilyen az, amire Naomi hivatkozik. Csak a zsidóknál volt szokásban, hogy ha egy férfi meghalt és nem volt gyermeke, akkor annak fiútestvére vette feleségül az özvegyet, hogy az elhunyt testvér nevében gyermeket szüljön és a nemzetség fennmaradjon. Számunkra furcsa és érthetetlen törvény. Erre a törvényre utal Naomi, amikor elengedi menyeit. Az egyik, Orpa elmegy. Visszatér szüleihez. Ruth nem akarja otthagyni anyósát. Amikor megszólal, a szeretet hitvallását mondja el.

Egymás elfogadása, befogadása, felvállalása hogyan valósulhat meg? Csak a szeretettel. Hogy tudtok új családokat tagjaival együtt lenni, együtt élni? Ott a bűvös szó: szeretetben. Lehet, hogy már sokszor hallottátok, és valahogy már túl is beszéltük ezt a témát más alkalmakkor, de itt, ebben a helyzetben is csak ezt tudom mondani, idézve és parafrázálva Pál apostolt: a szeretet soha el ne fogyjon!

Térjünk egy kicsit vissza a történethez. Mi készíti Ruthot arra, hogy ezt tegye? Hogy vállalja továbbra is a Naomival való együttléteket, ismerve annak következményeit.

Előbb próbáljuk emberileg megközelíteni őt. Azt mondhatjuk, hogy ott van a sajnálat a lelkében. Sajnálja az idős, magára maradt asszonyt, akinek nincs támasza. Önfeláldozó lesz. Vállalja, hogy vele marad, és segíti. Nagyon szépnek és nemes cselekedetnek tűnik. A romantikus regényeket juttatja eszünkbe. A másik emberi megközelítési mód az, hogy új lehetőség nyílik számára. Elmegy vele Betlehembe. Ruth számára ez egy más nép, más ország, más emberek, talán jobban érvényesül ott. Új életet tud ott kezdeni.

Hogy van ez napjainkban? Találkozunk még sajnálattal? Sajnos, egyre kevesebb alkalommal. Nincs önfeláldozó szeretet. A másik azonban működik. Új lehetőségek, érdekek, megragadni az alkalmat és profitálni mindenben, mindenhol. Sokszor még a családban is.

Mit mond a felolvasott ige? Ruth megszólal és azt mondja: a te szállásod az enyém, a te néped az enyém, a te Istened az enyém. Már említettem, hogy Ruth hitvallást tesz. Vállalja azt, hogy oda tartozzon Naomi népéhez és Istenéhez, és ezáltal Isten népének a tagja legyen. Miért? Mit kapott? Az ige semmit nem mond, hogy valamit kapott volna, amiért megérte neki, hogy népet, kultúrát, nyelvet, hazát és Istent váltson.

Nem lehet belelátni Ruth gondolataiba, nem lehet tudni, hogy milyen lélektani változáson ment keresztül. Nem lehet tudni, hogy mit érzett, mikor ezt mondta, mennyit vívódott és gyötrődött, hogy vállalni tudja azt az utat, amelyen aztán elindul. Egy biztos: önként vállalja a Naomi mellett maradási. Ha azonban egy kicsit előbbre ugrunk a történetben, akkor ott van kimondatlanul, hogy Isten tervébe beletartozott, hogy Ruth Betlehembe menjen. Dávid egyik ősanyja lesz, aki benne van Jézus Krisztus nemzetségtáblázatában is.

Visszatérve a nagy kérdésre: hogyan lehet a házastársam családját elfogadni? Hogyan tudom megértetni magam velük, illetve hogyan tudom megérteni az ő érzelmeiket, amelyeket a gyerekek iránt táplálnak? Csak egy módon. Ha felvállalom őket, elfogadom őket olyanoknak, amilyenek. Nem akarom megváltoztatni őket, de megmutatom irántuk szeretetemet, tiszteletemet. Ezek mellett elfogadom társam érzéseit is irántuk. Ez azonban kölcsönös kell legyen. Ők is el kell fogadjanak engem és az én családomat. Ezt azonban csak Isten segítségével és nagy szeretettel lehet. Ámen.

Vitaindító kérdések:

1. Szerintetek miért van az, hogy sokszor a fiatal házaspárok és a szülők között ellentétek vannak?
2. Mit érezhet az a szülő, aki huszonvalahány évig nevelt egy gyereket és utána az egyből otthagyja, mert egy új családot alapít?
3. Mit éreztek ti, amikor új családot alapítottatok?
4. Szerintetek hogyan lehet teljesen elfogadni a másikat, minden fenntartás nélkül?
5. Hogy lehet eljutni addig a teljes azonosulásig, ami Ruth és Naomi között volt? Gondolhatsz itt akár társadra, akár annak családjára.

Keresztelési igehirdetés

Pál Levente András

Harangláb

Az isteni ígélet

Alapige: Az apostolok cselekedetei 2,39

Kedves szülők, keresztszülők! A felolvasott igéből fontos ígélet hangzik. Ez nem Péter apostol, az ember ígérete, hanem sokkal több annál, az Úr ígér itt valamit. Most, itt az úrasztalánál szól ez az ígélet elsősorban nektek, szülőknek, de a keresztszülőknek, és mindenkinek, aki elhatározta, hogy komolyan veszi az Úrhoz való tartozást és ennek megpecsételését a keresztség által.

A Szentírásban ez az egyik legfontosabb íge, amely utal arra, hogy nemcsak a felnőtteknek szól a keresztség parancsa, hanem a gyermekeknek is.

Ezt az ígét Péter apostol mondta, aki mikor az első pünkösdkor kapta a Szentlelket, apostoltársaival együtt Jeruzsálemben prédikált. Elmondta első prédikációját, bizonygatótételét, amelyben mindenkit a megtérésre és a megkeresztelkedésre buzdít. Péternek ez a megtérésre és keresztségre utaló szövege azonban az emberi kérdésre érkező válasz. Akkor, amikor ószövetségi példákkal és Jézus Krisztus rövid élettörténetével a hallgatóságot valósággal szíven találja, a bűnös ember önmagába néz, és gyámoltalanul kérdez. Önmagától nem tudja a választ, segítséget vár. Talán a büntetéstől is tarthattak, hiszen Péter beszéde nagyon határozott volt. Emberileg nézve az apostolok meg is büntették volna a sokaságot, azonban nem ezt teszik. Amikor az emberben megszólal a lelkiismeret hangja, Péter a gyógyírral jön. Nem akarja lerombolni az emberek rügyező hitét, hanem táplálni szeretné. Életútjukat a megtérés által szeretné más irányba terelni és mindezt a keresztséggel kezdenék el.

A keresztség alkalmával Jézus Krisztus halálába és feltámadásába kereszteljük bele a kisgyermeket, s ez nagyon fontos. Itt most ne a külső jegyre gondoljunk elsősorban, a vízzel való leöntésre, a meghintésre. Ezek csak külső jegyek, amelyek a belső jelre, a lényegre próbálják ráirányítani figyelmünket.

Az öskeresztyének a keresztséget akkor gyakorolták, amikor az egyén megvallotta hitét, vagyis elmondta, hogy Jézus Krisztus Istennek Fia és Ő a szabadító, a Megváltó az ő számára is.

Ma, a mi esetünkben ez nem lehetséges, hiszen néhány hónapos kisgyermekről van szó, aki nem tehet még vallást hitéről. Azonban itt vagytok ti, szülők, keresztszülők, sőt az egész gyülekezet, aki most felelősséget vállaltok érte, hogy azt, amit helyette eldöntöttetek, az meg is valósulhasson későbbi életében akkor, amikor majd hitéről ő maga is vallást fog tenni. Láthatjátok, hogy milyen nagy a felelősség. Tulajdonképpen milyen nagy az isteni ígélet, olyan nagy az emberi felelősség. Mi ennek az ígéletnek csak akkor tudunk eleget tenni, ha ezért sokat könyörgünk, ha folyamatosan kérjük Isten segítségét.

Mélyen végiggondolva, mi sok mindent megteszünk gyermekeinkért, mondhatnám mindent, főleg külső fejlődésük érdekében, azonban az íge fényében ez nem elegendő. A külső fejlődés mellett a hitben való fejlődés is éppen olyan fontos. Nagyon jó, hogy elhoztátok ezt a kisgyereket a templomba, hogy megkereszteljük. Ez a ti hiteteknek a bizonyítéka, hiszen ma már egyre kevesebben keresztelnek megszokásból. De ez az esemény lehet a kisgyermek hitének előszobája, annak a biztosítéka, hogy a jó úton indított

ták el őt. Azonban ahányszor kimondjátok, hogy „ne vígy minket kísértésbe”, mindig gondoljatok reá is, s ne hagyjátok magára hitbeli fejlődésében.

Isteni parancsnak engedelmeskedtetek akkor, amikor az isteni ígéretek tárházát nemcsak magatokra, hanem gyermekeitekre is értettétek, hiszen ők is rá vannak utalva Krisztus megváltására.

A keresztséget maga Krisztus rendelte, hogy amiképpen a víz a test szennyét lemosa, hasonlóan az ő vére és Lelke megtisztítson minket minden bűneinkből. Milyen ismerősek ezek a szavak és milyen tömören fogalmazzák meg a lényegét! Ezért valljuk, hogy a keresztség nemcsak egy szertartás, hanem a külső cselekedeten túlmutatva, a *beoltást* jelenti az Ő Anyaszentegyházába. Ez elsősorban Krisztus keresztségére figyelmeztet minket, de a feltámadás utáni új életre is: „Avagy nem tudjátok-e, hogy akik megkeresztelkedtünk a Krisztus Jézusban, az ő halálában keresztelkedtünk meg? Eltemettünk azért övele együtt a keresztség által a halálba, hogy amiképpen feltámasztatott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképpen mi is új életben járjunk.”

Könyörögjünk ezért az új életért mindannyian, földi életünk minden napján. Ámen.

Esketési igehirdetés

Szász Bálint Róbert

Szilágysámsón

Megnyerte a jót...

Alapige: Példabeszédek 18,22

1. A felolvasott ige világosan szól: Isten gyermekei számára a házastárs kiválasztása nem szerencse vagy szerencsétlenség kérdése. A hozzánk illő társ **az Úr ajándéka**.

Vannak, akiktől ezt lehet hallani: a házasság olyan, mint a sorsjegy. Vagy nyerő, vagy nem nyerő. S közben valamilyen idegen, titokzatos hatalmat vélnek felfedezni a háttérben, aki/ami mozgatja a szálakat szabad, kiszámíthatatlan tetszése szerint. A „Sors” keze... Közben pedig elfeledkezünk Arról, aki embert teremtett és rendel neki hozzá illő segítőtársat. Illetve arról, hogy mi is mindent megteszünk azért, hogy ne legyünk őszinték kapcsolatainkban. Azaz szebben elmondva: a jobbik énünket mutatjuk meg egymásnak...

Vannak olyanok is, akik őszintébbek mernek lenni és ezt mondják: rosszul választottam. Nem voltam figyelmes, elhamarkodtam a döntést, nem ismertem meg a társamat igazán. Vagy éppen az ellenkezőjét: jól választottam, jól megfigyeltem. Idézik a közmondást: nézd meg az anyját és vedd el a lányát. Így tehát csupán emberi döntést látnak benne: rosszat vagy jót. Attól függően, hogy boldog-e a házasságuk vagy nem.

Kedves testvérek! Igénk bár „találás”-ról beszél, nem a véletlen szerepére mutat, hanem arra az Úrra, aki vezeti az övéit. Aki szemével tanácsol, betölti életünket a jóval. Vele még a halál árnyékának völgyében sincs mitől félnünk. (Zsolt 23) Ő vezette Ábrahám szolgálját, hogy megtalálja Rebekát. Ő karolta fel a moábita Ruthot, hogy férjet adjon neki Betlehemben. Ő tanácsolta Józsefnek, hogy bátran vegye feleségül Máriát. Ő az, aki nagyon őszintén elmondja, hogy fontosak az emberi tulajdonságok (Péld 31,10–29), de ugyanakkor azt is, hogy „**csalóka a báj, mulandó a szépség, de az Urat féltő asszony dicsőre méltó**” Tehát a jó feleség (és a jó férj!) az Úr jóakarátának ajándéka. Jó tehát ebben is keresni a mi Atyánk akarátát, tanácsát és útmutatását.

Tudjátok meg, kedves fiatal testvérek, hogy rengetegen imádkoznak a házasságban egymás miatt, egymásért. Keseregve, szomorkodva, sírva.

Hiszem, hogy sokkal kevesebb ilyen eset lenne, ha a házasság előtt többet imádkoznánk egymásért!

2. A mi Atyánk arról is tanít, hogy jó feleséget ad. Azt hiszem, komoly kérdésünk ez: milyen a jó? Elkezdhetnénk az emberi korok és érzések szerint változó jó házastársat elemezni, de mi haszna lenne? Hiszen, ami egyik embernek jó, az a másiknak rossz. Sőt! Ami/aki számomra ma még jó, lehet, hogy holnapra rossz lesz. Egy családi vita, súrlódás, véleménykülönbségből, neveltetésből adódó vita után gyakran azt is megkérdőjelezzük: jól tettem-e, hogy pont vele kötöttem össze az életemet? **Ki a jó társ?**

a) Igénk világos válasza: aki az Úrtól van, az a jó. Jézus Krisztus világosan beszél arról, hogy csak Ő, a mi Mennyei Atyánk a jó. Tehát ennek a jónak is Ő a forrása. Mert társamat tőle kaptam, az ő kezéből vettem, mint az Ő ajándéka, ezért minden bizonnyal, kétség nélkül jó. Értsük meg jól! Nem azt mondja igénk, hogy hibátlanok vagyunk. Nem! Azt, hogy akit Mennyei Atyánktól kaptunk, az jó nekünk. Jakab apostol ezt világosan mondja: „minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a világosság Atyjától száll alá.” (Jak 1,17) Hisszük-e ezt? Mert így kevesebb lesz a kétség és több lesz a hálaadás egymásért! „Az Úrtól lett ezt!” „Csodálatos a mi szemeink előtt!”

b) A második, amit a Szentírás a jóról tanít: hogy a segítőtárs, akit az Úrtól kapok, azért jó, mert hozzám illő. (1Móz 2,18) A mi Mennyei Atyánk minket jól ismer. Tudja, ki az, aki hozzám illő. Emberségemhez, állapotomhoz, helyzetemhez, nyomorúságomhoz, bűneimhez (!?), vagy éppen tehetségemhez. Tudja ki az, aki általa én az Ő atyai akarat szerinti ember lehetek. Ő tesz engem egészsé, emberré. Nagyon sok ilyen vallomást hallottam már. Mi így nézünk egymásra? Általa lehet több, jobb – ezért ő a jó nekem.

3. Éppen ezért a mi **Urunk kincset ad**, amikor társat ad.

Kedves testvérek, hát nem kincs az, akin keresztül ilyen csodálatos ajándékokat kapok szeretettel együtt? Aki segítőtársam, formálóm (Péld 27,17), boldogságom, akivel együtt továbbadhatjuk az élet ajándékát, és akivel együtt visszatükrözhetjük Krisztusnak az Egyháza iránti örök szeretetét (Ef 5,21–23)? De igen, minden bizonnyal kincs!

Érdekes kísérlet lenne, ha megvizsgálnánk szóhasználatunkat a „mézes hetekben”, valamint kb. tíz évvel a házasságkötés után. Az első években hányszor mondjuk (mint a népdalaink is): violám, rózsaszálam, galambom, tubicám, aranyom, csillagom... És tíz évvel utána? Tudjuk sorolni? Mi történik közben? Elvesznek a kincsek? Eltűnnek? Nem hiszem. Valami egyéb veszett el. Mi az? A szeretet? Nem, hanem a szeretet kimutatása. Ezért mondja a Példabeszédek könyve: jobb a nyílt dorgálás a titkos szeretetnél. A régi időkben az ezüstből készült tárgyakat kifényesítették, mert egy idő után elveszítették a fényüket. Így ragyogtak, ahogy egy kincshez illik. A mi Mennyei Atyánk kincset adott nekünk a másik emberben. De törődéssel, szép szóval, megélt szeretettel, egymás terhének hordozásával kell/lehet egymást fényesíteni. Társam fénylő arca pedig rólam is beszél. Fénylő házasságunk pedig arról az Úrról, aki jókedvében kincset osztogat nekünk (Mt 5,16). Ámen.

Kálvin János
(Kutas László szobra Nemesgörzsönyben)

Temetési igehirdetés

Sipos András
Szilágyszeg

Azért idő előtt semmit se ítéltetek...

Alapige: 1Korinthus 4,5

Kedves testvéreim, gyászoló gyülekezet! Ilyen kicsi faluban, mint a miénk, néhány röpké év alatt a lelkészek mindenki jó ismerőre lesz. Még inkább így van ez, ha a közösség egyik, évek óta újraválasztott tisztviselőjéről van szó. Könnyen adódik ilyen gyász eset alkalmával, hogy feltululjanak kedves emlékek a közösen végzett munkákról, a szorgalomról, a kitartásról, a vidám beszélgetésekről. Hosszú sora lenne a listának, s önkéntelenül elindulnának ajkainkról az embert dicséző szavak, amelyekre azonban nincs Istentől megbízásunk, sőt, illetéktelenül belépnénk abba az isteni közegbe, ahol csak a Mennyei Atyának van joga nyilatkozni egy ember életéről, annak minőségéről – amire alázatos lelki készülődésekkel várakozhatunk –, amire a magunk életének az oda- szánásával is kell szolgálnunk.

Ahogy a prédikátor is mondja: „mindennek rendelt ideje van”, így az ítéletnek is. Az igénk tanulsága szerint ez egybe fog esni a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak a visszajövetelével. Ezen időmeghatározást igen szigorúan figyelembe kell vennünk két szempontból is:

a) Jézus visszajövele előtt az evangéliumnak, azaz az örömhírnek a szelíd jóságával kell szólanunk, s figyelmeztetnünk kell mindenkit a megtérésre, mert aki földi életének az idejét kihasználhatta bűnei megbánására, bocsánatkérésekre, a megkegyelmezett-ség boldogságára, az várhatja békésen az ítéletnek a rendelt idejét.

b) Egyedül Jézus autoritása az ítélet, s egyedül Jézusnak van mindent mérlegelni tudó ismerete az emberi gyarlóságról. Előtte nincs szükség ügyvédre, se magyarázkodásokra, legkevésbé nem kér a mi kedvező, önáltató laudációinkból. Ezeket figyelembe véve azonban erős hangsúlyt kap az az üzenet, hogy mi mindenre kell felkészülnie a keresztyén embernek, amikor az Ő Teremtője elé fog érkezni. Életünknek körülbelül felét a nappal világosságában, másik felét az éjszaka sötétjében éljük le jézustalanul. Megváltatlanul mindenképp a sötétség utálatosságai között járunk. Drága Megváltónk kér bennünket, hogy míg időnk van, hozzuk világosságra nyomorúságainkat, bűneinket, mert halálunk után már nemcsak vétkezni nem tudunk, de megbánni se tudjuk előző dolgainkat. Azonban nemcsak a cselekedeteink kerülnek az ítéletre, amiket eldugdostunk képmutatásaink mögé, hanem a szívünkben rejtgetett „tanácsainkat” is mint vádiratokat újraolvassa Krisztusunk. Egyik kedves példázatában Jézus olyan szőlőmunkásokról beszél, akiket a kert tulajdonosa különböző időben fogadott fel. A már hajnalban munkába állókkal megegyezett a napszámban: 10 pénzben. Este azoknak fizetett előbb, akik csak a szürkületben érkeztek dolgozni. Mindegyiknek 10 pénzt adott. A hajnaltól dolgozók előre készítették a zsebüket: ők biztosan 50 pénzt kapnak, mert ötször annyit dolgoztak. Természetesen megkapták a megalkudott 10 pénzt. Még természetesebb az, hogy zúgó-lódtak a gazda ellen. A gazda azonban elutasította őket, mert neki a saját pénzével (szere- tetével) joga van szíve szerint gazdálkodni. A kérdése azonban mindig mellbe vág: „a te szíved azért gonosz, mert az enyém jó?!” Nos, igénk szerint a felebarátaink iránti irigység is, mint ítéltre méltó gyalázat ki fog derülni azon a napon.

Istennek drága beszéde szerint felolvasott igénk utolsó szavai ezek: Ő szeretne megdicsérfeni bennünket. Semmi akadályja nem lehet ennek, ha földi életünk eltölthető idejét Krisztus Jézus örömeében és feyelmében, még a „gondolatainkat is foglyul ejtve”, élünk az Ő dicsőségére. Mily nagy dicsőségben lehet részed, részünk, ha majd így szólhat hozzánk is Mennyei Atyánk: „jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltak hű, sokra bízlak ezután; menj be a te uradnak örömebe!” (Mt 25,23) Ámen!

Székely József
Kolozvár–Alsóváros

Szolgálat

Alapige: *Aki nékem szolgál, engem kövessen, és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is, és aki nékem szolgál, megbecsüli azt az Atya. (Jn 12,26)*
Bibliaolvasás: 1Korinthus 13,1–8a

Ki mond beszédet majd felettem?
Vajon hol van most az az ember?
Hogy valahol él, az való.
Én küzdök, írok és beszélek,
s ahogyan szállanak az évek,
úgy gyűlik vétkem, érdemem,
és nő rólam a mondanivaló.
Legjobban mégis azt szeretném,
Ha nem beszélne ott majd senki sem.

E sorokat Adorjáni Nagy Aranka *Végrendelet* című verséből idéztem. Nyolcvanhárom esztendő! Sok mondanivaló felgyűl egy emberi életről, és bizonyára sokat tudnának mondani a testvérek, a férj a hatvanéves közös szolgálatról, sokat tudnának mondani a gyermekek, az unokák, családtagok, gyülekezeti tagok. A János evangéliuma tizenkettedik fejezetéből felolvasott igevers Jézus mondanivalójára irányítja a feyelmünket, arra, hogy vajon mit mond a mi Urunk a *szolgálatról*, az ő *követéséről*, a *szolga helyéről* és a *megbecsülésről*. Végül is, amit ő mond, az a hiteles. Mert minden emberi beszéd hiteltelen lehet, ha nem tőle származó ige.

Amit ő mond, az a hiteles, mert ő nem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon és adja az ő életét váltságul sokakért. Ő szólal meg ez által az ige által is, ezen a temetési istentiszteleten. Ő, aki azt mondta magáról: *Ha a földbe esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad, ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem. (Jn 12,24b)*

Az élet és a halál határán, emberi létünk legnagyobb kérdései között ő szól, neki van mondanivalója. Amikor az élet és a halál nagy kérdésével szembesülünk, nem baj, ha elhalkul minden emberi okoskodás és érvényesül Isten szava, ennek viszont nem szabad elhalkulnia. Egyedül ő jogosít fel bennünket a szólásra, csakis az ő igéje által vigasztalhatunk, bátoríthatunk, reménykedhetünk.

Jézus a szolgálatról beszél. Nem parancsol, nem kényszerít, nem erőltet senkit, hogy beálljon mögé és kövesse őt. Csupán csak annyit mond, hogy: *Aki nékem szolgál, az engem kövessen.* Szolgálat és követés összetartozik. Úgy beszél a szolgálatról, mint lehetőségéről. Ő, aki szolgálai formát vett fel – olvassuk a filippibeliekhez írott levélben, emberekhez hasonlóvá lett, megalázta magát a keresztfának haláláig –, egyedül ő beszélhet hitelesen a szolgálatról.

Szeretetszolgalat

Aki arra méltatjuk, hogy az Úr szolgálatába álljon, követésében éljen, az szeretetközösségbe kerül Urával. Másként nem lehet elképzelni ezt a szolgálatot. Amikor a keresztyén Anyaszentegyházban akár a családban, akár a gyülekezetben végzett szolgálatról beszélünk, mindig a Jézussal szeretetközösségben megvalósuló, ebben lehetségessé váló életformára gondolunk.

Ez a szolgálat nem az emberi akarással kezdődik, hanem az isteni hívással. Tudjuk, hogy Jézus így szólította meg a tanítványokat mindennapi munkavégzésük közben, és hívta el az ő szolgálatára. Így mondta, hogy álljanak be mögéje, és a tanítványok – nem is tudva, hogy mire vállalkoznak – elindultak. Így szólított meg az évszázadok és évezredek folyamán sokakat és hisszük, hogy így szólította meg Adorjáni Nagy Arankát is valamikor. Így indult el az ő halk, hívó szavára ő is. Ennek a hívásnak engedve állott be Mestere mögé egy egész életen át tartó szolgálatba.

Ebben az Úr-szolga, vagy inkább Mester-tanítvány kapcsolatban magától értetődő a szolgálat. Mondjuk inkább így: *a szeretetszolgalat*, hiszen erről van szó ebben az igeverben. Ebben az Úr-szolga, Mester-tanítvány kapcsolatban teljesen természetes az, hogy az ember felkötí a kötényt és az asztalok körül szolgál. Természetes az, hogy egyik megmossa a másik lábát. Magától értetődő a másik hasznának a keresése, az alázat, az önfeláldozás, a szerénység, a hűség és az öröm is. Mindaz, amit ti felsorolatok a gyászjelentésben.

Igen, csak ebben a kapcsolatban természetes. A kívülről talán azt gondolja, hogy a szolgálat megalázó lehet. De mi tudjuk, hogy a szeretetszolgalat teljesen természetes. Ezt mi is tudjuk, és ti is tudjátok, akik elhunyt testvérünk szeretetszolgalatának a gyümölcseit élveztetek. Tulajdonképpen ez egy életforma. Kényszerből nem lehet végezni, szeretet nélkül üres és értelmetlen.

Azt mondja Jézus: *aki nekem szolgál, engem kövessen.* Kívülről úgy nézhet ki, hogy a szolgáló ember másokat szolgál, a gyülekezetet, emberi érdekeket, a férjét, gyermekeit, családtagjait vagy valamilyen közösséget. Ebből az igéből azt értjük meg, hogy akit Jézus elhív a szolgálatra, az neki szolgál. Istennek szolgál mindennel, azzal is, ha asztalt terít, azzal is, ha megvigasztal, azzal is, ha ígét hirdet, azzal is, ha verset ír, azzal is, ha csak jelen van. Mindennel szolgál. Tudjuk, hogy a kicsinyeknek nyújtott falat kenyér vagy pohár víz, a beteg meglátogatása is Istennek való szolgálat.

A szolga helye

Jézus beszél arról is, hogy az ő követésében járó szolgának hol van a helye. *és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is.* Ez a Jézus ajkáról elhangzó ígét a jövőre néz, a halálon túlra, az örök életre tekint. De a főpapi imádságból tudjuk: *Amiképpen te küldtél engem e világra, úgy küldtem én is őket e világra* (Jn 17,18) –, hogy a szolgálat, Jézus követése itt kezdődik el. Ennek a szolgálatnak van egy első szakasza, amely itt ebben a világban történik.

Adorjáni Nagy Aranka számára ez az Arad megyei Gyorokon kezdődött, Erdőhegy-Kisjenőben, Nagyváradon, Debrecenben, a kolozsvári teológián, Magyarszováton, Dész-Cichegyen, a Kolozsvár-Pata utcai gyülekezetben és a Kolozsvár-Alsóvárosi gyülekezetben folytatódott. Ezekon a helyeken kellett jelen lenni, itt kellett betölteni azt a küldetést, hivatást, amellyel megbízta őt az ő Ura. Szolgai jelenléttel, szeretettel asztalt teríteni éhes gyermekszájaknak ínséges időkben, ott lenni minden megpróbáltatásban és küzdelemben az ugyanilyen szolgálatot vállaló lelkipásztor férj mellett, megeríteni gondosan az

ige asztalát szomjazó emberi lelkek számára, különböző gyülekezetekben vigasztalni, bátorítani, jelen lenni. Jelen lenni a részletekre figyelő szeretettel, a lényegét látó érzékenységgel, az írott szóval is.

Hol van ő? – kérdezték sokan az elmúlt esztendőkből tőlem is. Sokan, fiatal felnőttek, akik gyermekük keresztelését jelentették be, a gyülekezeti termet látva mondták: „Milyen jó volt, amikor ide jártunk! Hol van az a néni – volt, aki már nem emlékezett a nevére –, aki a vallásórákat tartotta?” Hol van Aranka néni, mi van vele, kérdezték a betegek, akik már rég nem voltak kinn a házból, nem voltak a gyülekezeti közösségben és nem tudtak betegségéről.

Az utóbbi időben egyre gyakrabban kérdezték egymástól ti, családtagok is: hogy van édesanya, nagymama, mi van vele? És a sűrűsödő kérdésekre a válasz csak ez volt: *elmenőben van, készülődőben.*

Persze, ha erre a kérdésre válaszolunk, hogy hol van ő, akkor azt is lehet mondani, hogy ott van a ti szívetekben, a férj szívében, a gyermekek gondolataiban, emlékeiben, az unokáknak és gyermekeknek ajánlott versek soraiban, ott van gyülekezeti tagok emlékeiben. De mégis a helyes és teljes válasz az, amit Jézus mond itt ebben az ígéversben: *És ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is. Ott van, ahol az őt elhívó Ura van. Nem mi jelöljük ki ezt a helyet, ez nem is a mi feladatunk. Jézus a főpapi imában így könyörög: Atyám, akiket nékem adtál, akarom, hogy ahol én vagyok, azok is énvelem legyenek; hogy megláthassák az én dicsőségemet, amelyet nékem adtál... (Jn 17,24)*

Megint nem az emberi akarásról van szó, hanem arról, hogy ő akarja, a mi Megváltó Urunk, aki életét adta az ő barátaiért, ő akarja, hogy szolgálj vele legyenek, és lássák azt a dicsőséget, amelyből csak megsejtettek valamit a földi élet folyamán. Most, az elválás pillanataiban a Jó Pásztor ígérete: *Az én juhaim hallják az én szót, és én ismerem őket, és követnek engem: És én örök életet adok nekik, és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből (Jn 10,27–28)* – lehet vigasztalás számotokra. A szeretett testvér, feleség, a gondos édesanya, nagymama, diakónus és lelkipásztor, a kétékezi munkával, ígével, emberi szóval, verssel szolgáló szolga nem veszett el. Senki ki nem ragadhatja őt annak kezéből, aki szolgálatába hívta. Láthatja az ő dicsőségét. Azt a földi világban is felsejlő dicsőséget, amelyet olyan finom érzékenységgel ragadott meg verseiben, most színről-színre láthatja. Ott van az Ő kezében, és tudjátok ti is, tudjuk mi is, ott van a legjobb helyen.

Megbecsülés

Jézus a megbecsülésről is beszél. Ezzel kapcsolatban mondja: *aki nekem szolgál, megbecsüli azt az Atya.* Mintha egy kérdésre válaszolna, arra a kérdésre, amelyet gyakran fogalmazunk meg mi, lelkipásztorok is: „Vajon érdemes szolgálni, érdemes áldozatot vállalni?” Hányszor kérdezzük életünk folyamán: „Érdemes alázkodni, érdemes szelíden élni ebben a durvuló világban, érdemes másokért tenni, a mások hasznát keresni, van-e ennek valamilyen értelme?” Ti tudjátok: családtagok, férj, gyermekek, unokák, hogy milyen sok áldott gyümölcse van ennek a szolgálatnak, igen, ti tudjátok, hogy érdemes volt.

Jézus szerint azért is érdemes, mert megbecsüli a szolgát az Atya. Nincs szó itt az emberi megbecsülésről, értékelésről, jóllehet abban is része lehet a hűséges szolgának. Amint Adorjáni Nagy Aránakán is része volt az emberi megbecsülésben, a család, gyülekezeti tagok, verseit szívesen olvasók részéről.

Az alapigében viszont az a hangsúlyos, hogy: az Atya megbecsüli az ő szolgáját. Ennek legszebb példája az, amit azokról a szolgákról olvasunk, akik várják a menyegzőről

hazatérő Urukát: *Boldogok azok a szolgák, akiket az úr, amikor haza megy, vigyázva talál, bizony mondom néktek, hogy felövezvén magát, leülteti azokat, és előjővén szolgál nekik.* (Lk 12,37) Mit is jelent ez a megbecsülés? Azt, hogy ott van, ott lehet a szolga az atyai asztal körül, azt, hogy része lehet abban a dicsőségben, amelyet itt csak töredékesen látott. Hisszük, hogy az egész életen át tartó hűséges szolgálat után, Adorjáni Nagy Aranka is ott van.

A hetvenedik év

Nagy út áll itt
Mögöttem már,
S előttem csak egy rövidke még –
aztán –

Csak fájó csontom az
Ami itt lemarad.
De az nem én vagyok.

Én megyek messze, tovább –
Fényt keresek,
Örökkévalót.

Hisszük, hogy Adorjáni Nagy Aranka megtalálta az Örökkévalót és azt, hogy az Örökkévaló megtalálta őt. Hisszük, hogy Isten hívta és küldte őt a szolgálatra és most, amikor az idő elérkezett, Ő hívta haza. Ő, az Örökkévaló ajándékozott meg ezzel a szeretetben szolgáló étellel titeket, hűséges férjét, testvéreit, lányát és négy fiát, unokákat, dédunokákat és gyülekezeteket. Hisszük, hogy az Örökkévaló Isten, az Ő vigasztaló Szentlelke által, megtalál benneteket és megvigasztal a feltámadás, az örök élet, a viszontlátás reménységével. Ámen.

(Elhangzott a Házsongárdi temetőben, Adorjáni Albertné Nagy Aranka lelkipásztor-költő temetésén, Kolozsvár, 2009. március 9.)

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Kálvin János imádsága

Mindenható Isten! Te egészen nyilvánvaló módon mutattad meg, hogy e világban minden a Te parancsaidat követi, és azt, hogy mi, akik a Te kegyelmed által élünk ebben a világban, mily semmik vagyunk, akiket egy pillanat alatt megsemmisíthetnél.

Ó add, hogy mindenkor tudatában legyünk a Te hatalmadnak, és áhítattal féljük a te nevedet, és legyünk mindenkor teljesen hűek a Te dicsőségedhez. Mivel te irgalmasan felajánlottad nekünk, hogy Atyánk-ká leszel, add, hogy jóságod elárasszon minket. Tégy késszé, hogy engedelmes akarással átadjuk magunkat Neked, és életünk során soha ne munkálkodjunk semmi máson, csak a Te Neved dicsőségén, mivel Te egyszülött Fiad által megváltottál, hogy Általa mi is élvezhessük a soha el nem múló örökséget, amit Te a mennyekben készítettél el a mi számunkra. Ámen.